

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ

Β'. ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

(¹Ιδ. 'Επετηρίδα 'Εταιρείας Βυζαντινῶν σπουδῶν τόμ. 10, σελ. 438 - 449).

Ἐν Ἀωνύμου Λόγῳ εἰς τὸν Πατριάρχην κῆρ Νικόλαον τὸν Μουζάλωνα (Ἑλλην. τόμ. Ζ'), σ. 305¹ φέρεται «αὐταί σοι στομάτεσσιν ἀνηρείψαντο μέλιτται | ποικίλα Μουσάων ἄνθεα δρεψάμεναι· δικαίω-
τερον ἄν τις ἐπὶ σοὶ τερατεύσαιτο ἢ τῷ λυρικῷ Πινδάρῳ τῷ Θήβηθεν». Ἐν δὲ ταῖς ὑποσημειώσεσιν ἀναγινώσκονται τάδε: «3 Anthol. Palat. IX, 187, 1 - 2. 4 de Pindaro fabulam vide apud Paus. IX, 23, 2 et Ael. V. H. XII, 45».

Οὐδεμία ἐγένετο παρατήρησις ὅτι τὸ ἐπίγραμμα τῆς Παλατίνης Ἀνθολογίας (Θ', 187), οὗ τοὺς δύο πρώτους στίχους κατέλεξεν ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ ὁ ἀνώνυμος ῥήτωρ, δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸν Πίνδαρον, ἀλλ' εἰς τὸν κωμικὸν ποιητὴν Μένανδρον, καὶ ὅτι ἀντὶ τοῦ Ἀττικῆς τύπου μέλιτται ἐν τῷ Παλατίνῳ κώδικι κεῖται ὀρθῶς μέλισσαι. Ὁ Jacobs ἐν Del. epigr. σελ. 108 σημειοῦται: «Ad Menandrum. Respicitur v. 1. 2. fabula de Pindaro puero, de Platone et aliis; ita tamen, ut re etiam magis in miraculum aucta, apes dicantur Musarum flores e Menandri labiis decerpisse». Ἄλλ' ὑπ' ἄλλων τὸ στομάτεσσιν ἀναφέρεται εἰς τὰς μέλισσας (ἴδ. τὰς σημειώσεις τοῦ Dübner ἐν τῇ Διδοτείῳ ἐκδόσει τῆς Παλατίνης Ἀνθολογίας τόμ. Β', σ. 183). Ὁ Buhertius μετέβαλε τὸ σοι εἰς σοῦ, ὃ δὲ Reiske, ὁ Πίκολος καὶ ἄλλοι ἐνόμισαν ὅτι εἶνε ἐσφαλμένον τὸ ἀνηρείψαντο, εἰς ὃ ὑπάρχει τὸ σχόλιον «προσέθηκαν· ἄλλοθι ἀνήρπασαν ἐστίν», καὶ ἐπεχείρησαν νὰ διορθώσωσιν αὐτὸ (ὁ Reiske ἔγραψεν ἐνηρέψαντο, ὁ Πίκολος ἄν' ἦρ ἦσαντο, ὁ Hecker ἀνεθρέψαντο μετ' ἄλλων μεταβολῶν, κλπ.).

Καὶ ἐγὼ νομίζω ὅτι τὸ ἀνηρείψαντο εἶνε ἡμαρτημένη γραφή ἀντὶ τοῦ ἀνηρέψαντο, ἀορίστου μέσου τοῦ δήματος ἀνερέφομαι, ὅπερ διηλοῖ

¹ Ἐγκώμιον εἰς τὸν Πατριάρχην Νικόλαον Δ' τὸν Μουζάλωνα ἐξέδωκεν ἡ Δις Ἡρῶ Κορμπέτη ἐκ τοῦ κώδικος Escorial V II 10, φ. 426^v — 429^v, κατὰ φωτογραφίαν ἀπὸ τῶν καταλοίπων τοῦ Regel, τῇ καθοδηγήσει καὶ τῇ βοήθειᾳ τοῦ κ. Ἰ. Συκουτρῆ. Ἐν τῷ κώδικι προτάσσονται τοῦ λόγου τάδε: «Λόγος ἐκδοθείς τινι τῶν ῥητορευόντων εἰς τὸν πατριάρχην κῆρ Νικόλαον τὸν Μουζάλωνα, τὸν πάλοι μὲν παραιτησάμενον τὴν Κύπρον, ὕστερον δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως πατριαρχεύσαντα».

τὸ ἐπάνω τινὸς ἐρέφω ἢ στεγάζω ἑμαυτόν, ἢ δ' ἔννοια τῶν δύο πρώτων στίχων τοῦ εἰρημένου ἐπιγράμματος εἶνε: αὐταὶ αἱ μέλισσαι ἐπάνω τοῦ στόματος σου ἐστέγασαν ἑαυτὰς κατεργασάμεναι σίμβλον κτλ. Πρέπει δ' ἐν τῇ τοιαύτῃ ἔννοιά νὰ μεταβληθῇ καὶ τὸ σοι εἰς σου. Τοῦ δὲ ῥήματος ἐρέφω ὁ μέσος ἀόριστος ἐρεψάμενοι ἀπαντᾷ παρ' Ἀπολλωνίῳ τῷ Ῥοδίῳ Β', 159 καὶ παρὰ τῷ Μελεάγρῳ Ἀνθ. Παλ. Θ', 363, 12, παρὰ δὲ τῷ Ἀριστοφάνει Σφ. 1294 φέρεται τὸ σύνθετον κατηρέψασθε.

Ἡ ὑπ' ἐμοῦ γενομένη διόρθωσις καὶ ἐρμηνεῖα συμφωνεῖ τοῖς λεγομένοις περὶ τοῦ Πινδάρου ἐν τῷ ἐπιγράμματι τοῦ Ἀντιπάτρου τῆς Πλανουδείου Ἀνθολογίας (Δ', 305, στ. 3 καὶ 4).

*Νεβρείων ὀπόσον σάλπιγξ ὑπερίαχεν ἀλλῶν,
τόσσον ὑπὲρ πάσας ἔκραγε σείτο χέλυσ'
οὐδὲ μάτην ἀπαλοῖς ξουθὸς περὶ χείλεσιν ἔσμος
ἔπλασε κηρόδετον, Πίνδαρε, σείτο μέλι
μάρτυς ὁ Μαινάλιος κερόεις θεός, ὕμνον αἰείας
τὸν σέο καὶ νομίῳν λησάμενος δονάκων.*

(Σημειωτέον ὅτι ἐν τῷ τρίτῳ στίχῳ πρὸς τῇ γραφῇ τῆς Πλανουδείου Ἀνθολογίας παρὰ τῷ Εὐσταθίῳ Προοιμ. εἰς Πίνδ. 27 φέρεται καὶ ἡ γραφὴ «ἀπαλοῖς περὶ χείλεσιν ἔσμος ἐκεῖνος»). Καλὸν δὲ νομίζω νὰ μνημονεύσω καὶ τὸ περὶ τοῦ Πινδάρου χωρίον τοῦ Χριστοδῶρου Ἐκφρ. Ἀνθ. Παλ. Β', 385-386

*τικτομένοι γὰρ
ἐξόμεναι λιγυροῖσιν ἐπὶ στομάτεσσι μέλισσαι
κηρὸν ἀνεπλάσσαντο κτλ.*

καὶ τοὺς στίχους 5-7 τοῦ ἀδήλου εἰς τὸ γένος τοῦ Πινδάρου ἐπιγράμματος Cougny III, 74.

*τὸν μὲν ὅτε κνώσσοντα ποτὶ χθόνα κάθτετο μήτηρ,
εἰσεῖ νήπιον ὄντα, μέλισσά τις, ὡς ἐπὶ σίμβλω,
χείλεσι νηπιᾶχοισι τιθαιθώσσουσα ποτᾶτο.*

Ὅμοίως δ' ἔχει ἡ παράδοσις παρὰ τῷ Πανσανίᾳ Θ', 23, 2 «μέλισσαι αὐτῷ καθεύδοντι προσεπέοντό τε καὶ ἔπλασσον πρὸς τὰ χεῖλη τοῦ κηροῦ». Εὖρον δὲ τὴν παράδοσιν καὶ παρὰ Γεωργίῳ τῷ Ἀκροπολίτῃ τόμ. Β', σ. 67 Heisenb. «ἢ καταδαρθῶν καὶ ἀφυπνισθεὶς εὖρε μελίττας σίμβλον κατεργασάμενας τῷ στόματι, καθά πού τινες περὶ τῆς Θηβαίας λύρας ἐξιστορήκασιν;» Διαφόρως δὲ πῶς ἔχει ἡ διήγησις παρὰ τῷ Αἰλιανῷ Ποικ. Ἰστ. ΙΒ', 45 «καὶ Πινδάρῳ τῆς πατρῴας οἰκίας ἐκτεθέντι μελίτται τροφοὶ ἐγένοντο ὑπὲρ τοῦ γάλακτος παρατιθεῖσαι μέλι».

Καλὸν δὲ νομίζω νὰ γράψω τινὰ καὶ περὶ τινων ἄλλων ποιητικῶν ῥήσεων ἀπαντωσῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ λόγῳ.

Ἐν σελ. 304, 17 κείται «ἀλλ' ἔχει τι καὶ τὸ τραφῆναι <πρὸς> δίδαξιν ἐσθλοῦ». Τὴν πρόθεσιν πρὸς πρὸ τοῦ δίδαξιν προσέθηκεν ὁ κ. Συκουτρῆς. Ἄλλ' ἐγὼ νομίζω ὅτι ὁ ἀνώνυμος ῥήτωρ ἔγραψεν «ἀλλ' ἔχει τοι καὶ τὸ τραφῆναι <καλῶς> δίδαξιν ἐσθλοῦ», ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ τοῦ Εὐριπίδου Ἐκ. 600 «ἔχει γε μέν τοι καὶ τὸ θρεφθῆναι καλῶς δίδαξιν ἐσθλοῦ» (δ. γ. «ἔχει γέ τοί τι καὶ κτέ.»). Πρβ. καὶ Ἰκέτ. 911 «τὸ γὰρ τραφῆναι μὴ κακῶς αἰδῶ φέροι». Εἶνε δὲ ἀνάγκη νὰ προστεθῆ ἔκ τοῦ Εὐριπιδείου χωρίου τὸ καλῶς καὶ οὐχὶ ἢ πρόθεσις πρὸς πρὸ τοῦ δίδαξιν, ἐπειδὴ εὐθὺς ἔπειτα λέγει ὁ ἀνώνυμος ἐγκωμιστῆς τοῦ Μουζάλωνος «καὶ τοῦ παιδὸς οὐδὲ τοῦτο τὸ μέρος οἱ τεκόντες ἠμέλησαν· οὐκοῦν καλὸν καλῶ ἔπεφύετο κτέ.». Δὲν εἶνε δὲ πρόπον νὰ ἀγνοῶνται ὑπὸ φιλολόγων ἀνδρῶν χωρία δοκίμων ποιητῶν, οἷος εἶνε ὁ Εὐριπίδης, καὶ νὰ διορθῶνται ταῦτα ἀνευ τῆς προσηκούσης ἐπιστάσεως.

Ἐν σελ. 305, 13 - 15 ἀπαντᾷ ῥῆσις τοῦ Κριτίου οὕτω: «πρὸς δ' ὄμμ' ἀχλὺς ἀμβλυπὸς ἐφίξει, λῆσις δ' ἐκπλήσει μνημοσύνην πραπίδων καὶ ὁ νοῦς ἐντεῦθεν παρέσφαλται». Ἐν δὲ ταῖς ὑποσημειώσεσιν ἀναγινώσκονται τάδε: «13 Critiae eleg. fr. 6 Diels (apud Athen. 432 e - f) v. 11 - 13 || ἀμβλυπὸς | ἀμβλωπὸς Critias || λῆσις | λῆσις codd. quidam et editores Athenaei et Critiae 14 ἐκπλήσει | ἐκτῆσει Critias». Τὸ ἔκτον κατὰ τὸν Diels ἢ τέταρτον κατὰ τὸν Diehl ἀπόσπασμα τῶν ἐλεγείων τοῦ Κριτίου, ἐξ οὗ μέρος ἐμνημόνευσεν ὁ ἀνώνυμος ῥήτωρ ἐν τῷ λόγῳ εἰς τὸν πατριάρχην Νικόλαον τὸν Μουζάλωνα, εἶνε παραδεδομένον μόνον ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Ι', σ. 432 d — 433 b. Δὲν ἐσημειώθη ὑπὸ τῆς ἐκδότιδος ὅτι ὁ Κριτίας λέγει «νοῦς δὲ παρέσφαλται», ὁ δὲ ῥήτωρ «καὶ ὁ νοῦς ἐντεῦθεν παρέσφαλται» παρὰ τὸ μέτρον. Ἀμφότεροι οἱ κώδικες τοῦ Ἀθηναίου (AC) ἔχουσι τὴν γραφὴν λῆσις, ὡς καὶ ὁ ἀνώνυμος, ἀλλ' ὁ C² διώρθωσεν εἰς λῆσις, ὅπερ δέχονται οἱ ἐκδόται (πρβ. μνησις). Δὲν εἶνε ἄρα ἀκριβὲς ὅτι κώδικες τινες (codd. quidam) ἔχουσι λῆσις, ὡς ἐγράφη ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσιν. Ὁ Hermann ἀντὶ τοῦ πρὸς δ' ὄμμ' ἔγραψε πρὸς δ' ὄμματ', ὅπερ ἐγένετο δεκτὸν ὑπὸ τοῦ Kaibel ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀθηναίου, ἄλλοι δ' ὅμως τηροῦσι τὴν παραδεδομένην γραφὴν, ἣν ἔχει καὶ ὁ ἀνώνυμος Βυζαντιακὸς ῥήτωρ, λαμβάνοντες τὸ ἀχλὺς μετὰ μακροῦς τῆς ληγούσης κατὰ τὸν Ὅμηρον Y 421. Ἀξία δὲ μείας εἶνε ἢ παρὰ τῷ ἀωνύμῳ γραφῇ ἐκπλήσει ἀντὶ τοῦ ἐκτῆσει, ἣν ἴσως εὗρεν ἔν τινι χειρογράφῳ· πρβ. Θουκ. Β', 87, 4 «φόβος γὰρ μνήμην ἐκπλήσει» καὶ 38, 1 «ἡ τέρψις τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσει» κτλ. (= ἐβάλλει). Ἡ δὲ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ γραφῇ ἀμβλωπὸς εἶνε πάντως προτιμότερα τῆς τοῦ ἀωνύμου ἀμβλυπὸς ἐν τῇ ἐλεγείᾳ τοῦ Κριτίου (πρβ. Ψευδευριπ. Ῥήσφ 737 «ἀμβλωπὸς αὐγαί»), πλὴν ἂν τις ὑπολάβῃ ὅτι τὰ φωνήεντα υ ω ἐκφέρονται

κατὰ συνίζησιν (πρβ. Ἡσίοδ. Ἀσπ. 3 Ἡλεκτρύωνος, Πίνδ. Πυθ. 4,225 γενύων, Εὐριπ. Ἴφ. Τ. 931 Ἐρινύων).

Ἐν σελ. 302, 17 - 18 φέρεται «ὡς πολυανθῆς λειμών τοῦτο τὸ θέατρον καὶ πυκνὰ περιβομβοῦσιν αἱ μέλισσαι Μουσάων ἔρατὸν ὄπὸν ἀμελγόμεναι, Ἐλικῶν τις ἄλλος κτέ.». Πρὸς τὴν ῥῆσιν «Μουσάων — ἀμελγόμεναι» ἐν ὑποσημειώσει παραβάλλεται «Eustath. Macremib. V, 10, 5». Ἄλλὰ παρ' Εὐσταθίῳ τῷ Μακρεμβολίτῃ ἀπαντιᾷ «ὄλον ἔρώτων ἔρατὸν ὄπὸν ἀμελγόμενοι». Ὁ ἀνώνυμος ῥήτωρ μιμεῖται τὸν Χορικίον, ὅστις λέγει σ. 194 Boiss. «ἀνθ' Ἐλικῶνος, ἀντὶ Πιερίας καὶ τῶν ἄλλων ἱερῶν λειμώνων, οὗς ἡμεῖς αἱ μάτην σοφαὶ μέλιται πάλαι περιεκκομήσαμεν, μουσαῖον ἔρατὸν ὄπὸν ἀμελγόμενοι καὶ σιμβλοποιοῦντες κτέ.». Φανερὸν δὲ εἶνε ὅτι παρὰ τῷ Χορικίῳ πρέπει νὰ γραφῆ Μουσέων ἀντὶ τοῦ μουσαῖον ἢ Μουσάων, ὡς φέρεται παρὰ τῷ ἀνωνύμῳ, ἐπειδὴ, ὡς νομίζω, πρόκειται ῥῆσις ποιητικὴ διεσκευασμένη ἐξ ἐλεγειακοῦ πενταμέτρου στίχου, ἐν ᾧ ἀντὶ τοῦ ὄπὸν ἐφέρετο ἄλλη τις λέξις ἀρμόζουσα εἰς τὸ μέτρον, οἷον ἄνθος ἢ καρπὸν, καὶ ἀντὶ τοῦ ἀμελγόμενοι τὸ προσῆκον ἀμεργόμενοι. Ὁ στίχος οὗτος θὰ εἶχεν ὡδὲ πως

Μουσάων ἔρατὸν τ' ἄνθος ἀμεργόμενοι

Πρβ. Λεωνίδ. ἢ Μελέαγρ. Ἀνθ. Παλ. Ζ', 13, 1 - 2

*Παρθενικάν, νεαιοδὸν ἐν ὕμνοπόλοισι μέλισσαν
Ἴριοναν Μουσῶν ἄνθεα δρεπτομένην*

(περὶ τῆς Ἡρίνης λέγεται ἐν ἀδήλω ἐπιγράμματι τῆς Παλατίνης Ἀνθολογίας Θ', 190, 1 - 2

*Ἀέσιον Ἡρίνης τόδε κηρίον· εἰ δέ τι μικρόν,
ἀλλ' ὄλον ἐκ Μουσέων κινάμενον μέλιτι).*

Πρβ. προσέτι καὶ τὸν δεῦτερον στίχον τοῦ ἀδεσπότη ἐπιγράμματος Ἀνθ. Παλ. Θ', 187, περὶ οὗ ἐγένετο ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις,

ποικίλα Μουσάων ἄνθεα δρεπάμεναι.

Λέγει δὲ καὶ ὁ Πλάτων Ἴωνι σ. 534 A - B «λέγουσι γὰρ δήπουθεν πρὸς ἡμᾶς οἱ ποιηταὶ ὅτι ἀπὸ κρηνῶν μελιρρύτων ἐκ Μουσῶν κήπων τινῶν καὶ ναπῶν δρεπόμενοι τὰ μέλη ἡμῖν φέρουσιν, ὥσπερ αἱ μέλιται, καὶ αὐτοὶ οὕτω πετόμενοι». Πρβ. πρὸς τούτοις καὶ Παρμενίωνα Ἀνθ. Παλ. Θ', 43, 2

δουλεύσω Μουσέων ἄνθεα βοσκόμενος.

Εἶπον ὅτι ἡδύνατο ὁ ποιητὴς νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὸν στίχον καὶ τὴν λέξιν καρπὸν, ὅτε θὰ εἶχεν οὕτω πως

Μουσάων ἔρατὸν καρπὸν ἀμεργόμενοι

ἢ ἀντὶ τοῦ τύπου Μουσάων τὸν ἔττερον τύπον Μουσέων δυσιλλάβως ἐκφερόμενον

καὶ Μουσέων ἔρατὸν καρπὸν ἀμεργόμενοι.

Προβ. Πλούτ. Γαμ. παραγγέλι. 48 τέλος (Ἡθ. σ. 146 Α) «εἰ γὰρ ἡ Σαπφὼ διὰ τὴν ἐν τοῖς μέλεσι καλλιγραφίαν ἐφρόνει τηλικούτον, ὥστε γράφαι πρὸς τινα πλουσίαν 'κατθανόισα δὲ — — Πιερίας' (Ἄπ. 58 Diehl), πῶς οὐχὶ σοι μᾶλλον ἐξέσται μέγα φρονεῖν ἐφ' ἑαυτῇ καὶ λαμπρόν, ἂν μὴ τῶν ῥόδων ἀλλὰ τῶν καρπῶν μετέχης, ὧν αἱ Μοῦσαι φέρουσι καὶ χαρίζονται τοῖς παιδείαν καὶ φιλοσοφίαν θαυμάζουσιν;»

Παρὰ τῷ Χοροϊκῷ, Εὐσταθίῳ τῷ Μακρομβολίτῃ καὶ τῷ ἄνωνύμῳ ῥήτορι φέρεται, ὡς εἶπον, ἔρατὸν ὀπρόν, καὶ ἐν τῷ ἐλεγειακῷ πενταμέτρῳ, ὃν ἴσως εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ Χοροϊκός, ἔγραψα ὡσαύτως ἔρατὸν τ' ἄνθος ἢ ἔρατὸν καρπὸν, οὐχὶ δ' ἔρατῶν, ὅπερ ἠδύνατο νὰ ἀναφέρηται εἰς τὸ Μουσάων ἢ Μουσέων, ἐπειδὴ λέγεται δῶρ' ἔρατά, ἔρατὸν δῶρον, πόλιν ἔρατὴν, ἔρατὴ ἰωή, χέλυν ἔρατὴν κλπ. Ἐνταῦθα δὲ τοῦ λόγου γενόμενος καλὸν νομίζω νὰ γράψω καὶ τινα περὶ ἀποσπάσματος τοῦ Ἀρχιλόχου, ὅπερ μνημονεύει καὶ παρῳδεῖ καὶ Θεόδωρος ὁ Πρόδρομος, ὅπως καταστήσω φανεράν, ὡς καὶ ἄλλοτε ἀνεκοίνωσα καὶ ἔγραψα (ἴδ. Ἐπετ. Ἐτ. Βυζ. σπ. τόμ. 6, σ. 428 - 9), τὴν μεγάλην συμβολὴν πολλῶν Βυζαντιακῶν συγγραφέων εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλολογίας.

Παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ ΙΔ', σελ. 627 c ἀπαντᾷ ἀπόσπασμα ἐλεγείας τοῦ Ἀρχιλόχου λέγοντος περὶ ἑαυτοῦ (1 Bergk)

*εἰμι δ' ἐγὼ θεράπων μὲν Ἐνναλίῳ ἄνακτος
καὶ Μουσέων ἔρατὸν δῶρον ἐπιστάμενος.*

Ὁ κῶδιξ Ε τοῦ Ἀθηναίου ἔχει τὴν γραφὴν Μουσάων, ἣτις μάχεται πρὸς τὸ μέτρον. Τοὺς αὐτοὺς στίχους μετὰ διαφόρων γραφῶν μνημονεύει καὶ ὁ Πλούταρχος Φωκ. 7, ὅθεν παρέλαβεν αὐτοὺς ὁ Θεμιστίος σ. 185 b:

*ἀμφοτέρων, θεράπων μὲν Ἐνναλίῳ θεοῖο
καὶ Μουσέων ἔρατῶν δῶρον ἐπιστάμενος.*

Ταῦτα γινώσκουσιν οἱ ἐκδόται λυρικῶν ἀνθολογιῶν, ἀλλ' ἀγνοοῦσιν ὅτι φέρονται οἱ στίχοι καὶ παρὰ Θεόδωρῳ τῷ Προδρόμῳ ἐν Byz. Zeitschr. XVI, σελ. 117 «ἐκεῖ τοῦτο τὸ Ἀρχιλόχειον· ἀμφοτέρων θεράπων μὲν Ἐνναλίῳ θεοῖο | καὶ Μουσάων ἔρατῶν δῶρον ἐπιστάμενος». Ὁ Kurtz παρατηρεῖ: ἔρατῶν, aber Archil. (frgm. 1) und Prodr. selbst in einer anderen Stelle (Migne 133, 1246 A) haben ἔρατὸν». Ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ χωρίῳ λέγει ὁ Πρόδρομος «ἄρμόσει γὰρ ἐπὶ σοὶ ἐκεῖνο τὸ Ἀρχιλόχειον μικρὸν τι παρῳδηθέν· ὑπάρχεις γὰρ κατ' αὐτὸν ἄμφοτέρων, θεράπων μὲν πραγματικοῖο θεοῖο

| και Μουσάων ἐρατὸν δῶρον ἐπιστάμενος». Παρ' αὐτῷ ἄρα σφύζεται ἡ ὀρθή γραφή ἐρατόν, καὶ ἡ ἐσφαλμένη Μουσάων τοῦ κώδικος Ε τοῦ Ἀθηναίου, περὶ ἧς οὐδεμία παρατήρησις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Kurtz.

Ἐπισυνάπτω τούτοις καὶ ὅσας ἔχω διορθώσεις καὶ παρατηρήσεις εἰς τὸν αὐτὸν λόγον τοῦ ἀνωτέρου ῥήτορος.

Σελ. 303, 10-11 «πολὺς δὲ ὅσος ἰδρῶς ἐπιρρεῖ καὶ ὄλον περιαντλεῖ μοι τὸ σωματίον, οὐδὲν ἦττον ἢ μῦθος τὸν Ὀρφέα, τὸ ἄγαλμα κτέ.». Γράφει «ἢ <ὡς> μῦθος κτέ.». Τὸ ὡς μετὰ τὸ ἦ ἦτο εὐκόλον νὰ ἐκπέσῃ διὰ τὴν σχεδὸν ὁμοίαν γραφήν (ἴδ. van Leeuwen Proleg. ad Aristoph. σ. 300).

Σελ. 303, 26-29 «κῦμα . . . τὸ μὲν ἤδη μοι ἐπερρόθησε, τὸ δ' ἐπικυρτοῦμενον ἐπανίσταται τὸ δ' ἐπισυνάγει τὴν πλημμυρίδα καὶ μελετᾷ τὴν ἐπικλυσιν, τὸ δ' ἐτέρωθεν αὐθις ἐπωρύεται, καὶ ὄλωσ κῦμα ἐπὶ κύματι καὶ ἐπὶ τῷ δέει δέος ἀντεπεγείρεται». Πάντως ἐσφαλμένον εἶνε τὸ ἐπωρύεται, ἀνθ' οὗ γραπτέον εἶνε, νομίζω, ἐπόρυνται, ὡς δεικνύουσι καὶ τὰ ῥήματα ἐπανίσταται (στ. 27) καὶ ἀντεπεγείρεται (στ. 29). Τὸ δ' αὐτὸ σφάλμα εὔρον καὶ παρὰ Μιχαὴλ τῷ Ψελλῷ Μεσ. Βιβλ. Σάθα τόμ. Ε', σ. 157 «ἐπωρύνονται κύματα ἕως τῶν οὐρανῶν ἀναβαίνοντα καὶ αὐθις μέχρι τῶν ἀβύσσων συγκαταρρέοντα», παρ' ᾧ ὡσαύτως πρέπει νὰ γραφῇ ἐπόρυνται (ἄλλην διάφορον ἔννοιαν ἔχει τὸ ῥῆμα ἐπωρύω - ἐπωρύομαι). Πρβ. Ὀμ. Δ 422-3 «ὡς δ' ὄτ' ἐν αἰγιαλῷ πολυηχεῖ κῦμα θαλάσσης | ὄρυνυτ' ἐπασύτερον κτέ.» καὶ Ψ 214 «ὄρωτο δὲ κῦμα | ποιητὴ ὑπο λιγυρῇ». Ἐν δὲ ε 366 φέρεται «ὄρωσε δ' ἐπὶ μέγα κῦμα Ποσειδάων ἐνοσίχθων».

Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου τόμ. Η', σ. 2076 D εἶνε γεγραμμένα τὰ ἑξῆς: «Activ. Antip. Anth. Pal. 11, 31: οὐδὲ θαλάσσης ὄρωον (codex ὄρουν) στυφελῶ κῦμα περὶ σκοπέλω, ut ὄρυνεται de mari dixit Dion. Per. 83: τὸν δὲ μετ' ὄρυνεται Τυρσηνίδος οἶδμα θαλάσσης». Ἐν τῷ ἐπιγράμματι τοῦ Ἀντιπάτρου ὁ Salmasius ἔγραψεν ὄρωον, ἀλλ' ὑπάρχει καὶ γραφή ὄρυνόμενον. Ἐν δὲ τῷ 83 στίχῳ Διονυσίου τοῦ Περιηγητοῦ ἀντὶ τοῦ μετ' ὄρυνεται πολλοὶ κώδικες ἔχουσι τὴν γραφήν μετ' ἐκδέχεται ἢ μετεκδέχεται. Ἀλλ' ἀπορίας ἄξιον εἶνε ὅτι δὲν παρετηρήθη ὅτι τοῦ ῥήματος ὄρωομαι ἢ συλλαβὴ ρυ εἶνε μακρὰ (πρβ. καὶ ὄρωγῆ, ὄρωδόν), παρὰ δὲ τῷ Διονυσίῳ τὸ ὄρυνεται ἔχει τὴν συλλαβὴν ταύτην βραχεῖαν, ὡς δεικνύει τὸ μέτρον. Ἐγὼ νομίζω ὅτι ὁ ποιητὴς ἔγραψε

τὸν δὲ μετ' ὄρυνεται Τυρσηνίδος οἶδμα θαλάσσης

Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι πρὸς τῷ τύπῳ ὄρυνυμι ἀπαντᾷ ἤδη παρὰ τῷ Ὀμήρῳ καὶ ὁ τύπος ὄρυνύω.

Σελ. 304, 8 «τί γὰρ δεῖ με καὶ τὴν ῥίζαν περιαιθεῖν καὶ ὡσπερ ὑπορύττειν τὸν † εὐφημῆτερον»; Ἐν ὑποσημειώσει εἶνε γεγραμμένον: «εὐφημιστέον dubitanter conii. Sykutris». Τὸ ἐσφαλμένον εὐφημῆτερον δὲν πρέπει νὰ

μεταβληθῆ εἰς τὸ εὐφημιστέον. Νομίζω ὅτι ὁ ἀνώνυμος ἔγραψεν εὐφημητήριον, τουτέστι λόγον. Ἐν τῇ τοῦ Κουμανούδη Συναγωγῇ λέξι. ἀθησ. εἶνε κατακεχωρισμένα τάδε: «εὐφημητήριος λόγος. Κ. Ἄκροπολ. σ. 885 ἔ. Μί(σ)νε). — εὐφημητήρια στέμματα. Νικόλ. Μεθών. ἔ. Ἄνδρον. Δημητρακοπ. σ. 42». Εὐρον καὶ ἐγὼ παρ' Ἰωάννη μητροπ. Ῥόδου Βίῳ Χριστοδ. (Ἄκολ. ὁσ. Χριστοδ.) σ. 109 Βοῖνη «συνείρω γὰρ.. τὸν εὐφημητήριον» καὶ παρ' Ἀθανασίῳ πατρ. Ἀντιοχ. Ἔγκ. Χριστοδ. αὐτόθι σ. 135 «λαμπρὸν.. τὸν εὐφημητήριον ἀνεπλέξατο». Εἶνε δ' ὁ εὐφημητήριος (λόγος) ὁ ἄλλος λεγόμενος ἐγκωμιαστικὸς λόγος ἢ ἐγκώμιος λόγος ἢ ἐγκώμιον.

Σελ. 304, 22 - 24 «οἶμαι τὴν τέχνην ἐνταῦθα χαίρειν διαμιλλωμένην τῇ φύσει, καὶ τὴν μὲν ἀρχῆθεν τὸ καλὸν ἐπιβάλλειν καὶ πάτριον, τὴν δ' ἐπιφιλοτιμείσθαι τὰ τῆς τροφῆς κτέ.». Ὁ κῶδις ἔχει τὴν γραφὴν «οἶμαι τὴν τύχην ἐνταῦθα κτέ.», ἡ δὲ Δίς Κορμπέτη μετέβαλε τὸ τύχην εἰς τὸ τέχνην καὶ εἰσήγαγεν ἄνευ ἀνάγκης εἰς τὸ κείμενον, διότι ἀπαντᾷ τὸ ὄνομα τύχη ἐν συνεκφορᾷ μετὰ τοῦ ὀνόματος φύσις· οἶον Ἰσοκρ. Πανηγ. σ. 67 Ε «τοὺς φύσει καὶ μὴ διὰ τύχην μέγα φρονοῦντας», Μένανδρ. παρὰ Στοβ. 107, 7 «ὡς ἄδικον, ὅταν ἡ μὲν φύσις | ἀποδῶ τι σεμνόν, τοῦτο δ' ἡ τύχη κακοῖ», Ἰππόδαμ. παρὰ Στοβ. 103, 26 «ὁ μὲν ὦν θεὸς οὔτε μαθὼν παρὰ τινος τὰν ἀρετὰν ἀγαθὸς ἐγένετο οὔτε ἐπισυναρξαμένης (ὁ Μεινεκε ἐπισυναρξαμένης, ἴσως γρ. ἐπισυναραμένης) αὐτῷ τὰς τύχας εὐδαιμόνων· φύσει γὰρ ἦν ἀγαθὸς καὶ φύσει εὐδαιμόνων κτέ.».

Σελ. 305, 1 - 2 «καὶ σοὶ τὸ τῆς σοφιστικῆς ἐμμελίτωτον ἔστυφε καὶ τὸ τῆς φιλοσοφίας ἀψινηθιάζον αὐθις ἐγλύκαζεν». Προβ. Μελέαγρ. Ἀνθ. Παλ. Δ', 1, 22 «ἡδύ τε μύρτον | Καλλιμάχου, στυφελοῦ μεστὸν ἀεὶ μέλιτος», καὶ ἐπίγρ. Ἀνθ. Γ', 199 Couguy «δηλῶν τὰ πικρὰ τῷ γλυκεῖ τῶν ρημάτων | ἀψινηθιον μέλιτι κίρνης, Σοφόκλεις».

Ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι Νέφ Ἑλληνομνήμονι τόμ. Γ' (1906), σ. 8-9 ἐδημοσίευσεν ὁ ἀείμνηστος Σπ. Λάμπρος τότε τὸ Βυζαντιακὸν ποίημα Εἰς κύκνον (ἀρ. 7).

Κύκνον ἐνὶ ποταμῷ
κάτεχεν ἄτερο βρόχου
παρόθετον ὕδασι
ὄν ἄμουνσος ἰδὼν
5 αἰπόλος ἀγρότας
ἤθελε διολέσαι
κεφαλὰν λιγύθρου
τῷ σταχνοτόμῳ
δρεπάνῳ θερίσας
10 κατὰ δ' ὕδατοπαγοῦς

βαίνει κελεύθου
βήμασι κούφοις.
Τιτὰν δὲ κύκνω
πυρόωντι βολῇ
15 σύμμαχος ἐφάνη
γίγγετο μὲν ὕγρον
πάλιν ποταμὸς ἔδωρ
ἔπεσεν ὁ βούτας
ὁ δὲ κύκνος ἀνέθορε
20 καὶ πέτετο χαίρων.

Ἐν τῷ τρίτῳ στίχῳ νομίζω ὅτι γραπτέον εἶνε παγόδετον ἀντὶ τοῦ παγόθετον καὶ ὕδωρ ἀντὶ τοῦ ὕδασι, τουτέστι: κύκνον ἐν ποταμῷ κατεῖχεν ἄνευ βροχῶν δεδεμένον τὸ πεπηγὸς ὕδωρ. Πρβ. τοὺς στίχους 5-6 τοῦ ἐπιγράμματος τοῦ Ἀπολλωνίδου Ἀνθ. Παλ. Θ', 244, ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς παρατίθεται δλόκληρον:

*τὰς δὲ περιφράξας ἔχθρὸς ῥόος ἀθρόον ἄφνω
χειμερὴ στυγεροῦ δῆσε πάγοιο πέδη.*

Ἐν δὲ τῷ 14 στίχῳ ἀντὶ τοῦ «πυρόωντι βολᾶ» ἀνάγνωθι «πυρόεντι βολᾶ». Ἐλέχθη δὲ ὁ ἀρσενικὸς τύπος πυρόεις μετὰ θηλυκοῦ γένους ὀνόματος κατὰ τὰ ἀρχαῖα ὑλήεντι Ζακύνθῳ, Πύλοιο ἡμαθόεντος κτλ.

Ὁ ἱερὸς τοῦ Ἀπόλλωνος κύκνος διὰ τὸ μυθευόμενον αὐτοῦ ἄσμα κινδυνεύον σφάζεται ὑπὸ τοῦ Ἥλιου (Ἀπόλλωνος) κατὰ τὸ Βυζαντιακὸν ποίημα, ὅπερ εἶνε πιθανὸν ὅτι εἶχεν ὡς πρότυπον ἀρχαῖον τι ἐπίγραμμα. Ὁμοίως ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος χαριζομένης τῷ Ἀπόλλωνι κατὰ τὸ ἐπίγραμμα Παύλου τοῦ Σιληνταρίου σφάζεται κόσσυφος ἐμπεσὼν μετὰ κίχλης εἰς δίκτυον (Ἀνθ. Παλ. Θ', 396· πρβ. καὶ τὸ ἐπίγραμμα τοῦ Ἀρχίου αὐτόθι 343 καὶ τὸ τοῦ Ἀντιπάρχου αὐτ. 76).

Τὸ ἐπίγραμμα τοῦ Ἀπολλωνίδου Ἀνθ. Παλ. Θ', 244, περὶ οὗ εἶπον ἀνωτέρω, ἀναφέρεται κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν «εἰς ἐλάφους ἐν ποταμῷ κρυσταλλωθέντι πεδηθείσας καὶ ὑπὸ κυνηγετῶν ἐν αὐτῷ ἀγρευθείσας», ἔχει δὲ οὕτω

*Δεσματόεις ἐλάφων κερὰς λόχος, εὔτε κρυνώδεις
πλήσαν ὄρων κορυφὰς χιόνεαι νιφάδες,
δείλαιαι ποταμοῖσιν ἐφώρμισαν, ἐλπίδι φροῦδοι
χλιῆναι νοτεροῖς ἄσθμασιν ὠκὸν γόνυ·
τὰς δὲ περιφράξας ἔχθρὸς ῥόος ἀθρόον ἄφνω
χειμερὴ στυγεροῦ δῆσε πάγοιο πέδη·
πληθὺς δ' ἀγροτέρων ἀλίνου θοινήσατο θήρης,
ἣ φύγεν ἀρπεδόνην πολλάκι καὶ στάλικα.*

Παραπλήσια λέγει καὶ ὁ Βεργίλιος Georg. III, 368-375. Κατὰ τινὰς δὲ παραλλαγὰς παραδόσεως διαπλασθείσης κατὰ τοὺς Βυζαντιακοὺς χρόνους ἐν ποταμῷ κρυσταλλωθέντι ἀπέθανεν ἡ Ἡρῳδιάς: Ὁ Κεδρηνὸς τόμ. Α', σ. 323 Βοηπ λέγει «τὴν δὲ ὀρχησαμένην κόρην ἐπὶ τῇ ἀποτομῇ τοῦ Προδρόμου ζῶσαν κατέπιεν ἡ γῆ· οἱ δὲ φασιν ὅτι εἰς πάγον παίζουσα ἐπάνω λίμνης, διαρραγέντος κατῆλθε κάτω, καὶ τῆς κεφαλῆς ἀποσφηνωθείσης, τὸ μὲν σῶμα ἅπαν εἰς τὸν βυθὸν κατῆλθεν, ἡ δὲ κεφαλὴ ἐπάνω τοῦ πάγου ὑπελείφθη». Ἰδ. Ν. Πολίτου Παραδόσεις τόμ. Β', σ. 790-791.

Ἐν Ἀνθ. Παλ. 6, 1 φέρεται ἐπίγραμμα ἀποδιδόμενον εἰς τὸν Πλάτωνα
«ἐπὶ κατόπτρῳ ἀνατεθέντι παρὰ Λαΐδος»

*Ἡ σοβαρὸν γέλασσα καθ' Ἑλλάδος, ἢ ποτ' ἐρασιῶν
ἔσμον ἐπὶ προθύροις Λαῖς ἔχουσα νέων,
τῆ Παφίῃ τὸ κάτοπτρον, ἐπεὶ τοίῃ μὲν ὄρασθαι
οὐκ ἐθέλω, οἷη δ' ἦν πάρος οὐ δύναμαι.*

Τὸ ἐπίγραμμα ἐλευθέρως μνημονεύει Μιχαὴλ ὁ Ψελλὸς ἐν Μεσ. Βιβλ. Σάθα τόμ. Ε', σ. 342 «ἡ γὰρ Λαῖς ἐκεῖνη, ἢ τὸ καλὸν τῆς ὥρας ἐν τοῖς τότε χρόνοις ἀνθήσασα, ἐπειδὴ ῥυτίδας ἐγνώκει περὶ τὸ πρόσωπον, ἀνέθηκε τὸ κάτοπτρον τῆ θεῶ, οἷη μὲν γάρ, φησὶν, ἦν πάρος, εἶναι οὐ δύναμαι, οἷη δὲ νῦν εἰμι, οὐ βεβούλημαι». (Πρβ. καὶ τὰ ἐπιγράμματα 18, 19, 20 τοῦ αὐτοῦ βιβλίου τῆς Παλατινῆς Ἀνθολογίας).

Ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι τόμ. ΙΖ' (1923), σ. 111 ἐξεδόθη ὡς ἀνεκδοτον τὸδε τὸ ἐπίγραμμα («Ἡρωφειγεῖοι σκωπτικοὶ εἰς Πυθαγόραν»)

*Οὐ μόνος ἐμψύχων ἀπέσχεσ χεῖρας ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς
τίς γὰρ ὅς ἐμψύχιον ἤψατο Πυθαγόρα;
ἀλλ' ὅταν ἐψησθῆ τι καὶ ὀπτισθῆ καὶ ἀλιοσθῆ,
δὴ τότε καὶ ψυχὴν μὴ ἔχον ἐσθίμεν.*

Τὸ πλήρες σφαλμάτων τοῦτο ἐπίγραμμα εἶνε τὸ γνωστὸν σκωπτικὸν εἰς τὸν Πυθαγόραν ἐπίγραμμα Διογένους τοῦ Λαερτίου, τὸ φερόμενον καὶ παρὰ τῷ αὐτῷ Η', 44 καὶ ἐν τῇ Παλατινῇ Ἀνθολογίᾳ Ζ', 121 καὶ ἐν τῇ Πλανουδεῖ μετὰ διαφορᾶς γραφῆς ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ (ἐμψύχων Διογ. Ἀνθ. Πλαν. ἀψύχων Ἀνθ. Παλ.) καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ (Πυθαγόρα Διογ. Πυθαγόρη Παλ. καὶ Πλαν.) καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ (οὐκ Διογ. μὴ Παλ. καὶ Πλαν.). Ὡς δ' ἐξεδόθη ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι τὸ ἐπίγραμμα, ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ ἔχει κακῶς ἀπέσχεσ χεῖρας ἀντὶ τοῦ ἄπεχεσ χέρας, ἐν τῷ δευτέρῳ ἐμψύχιον ἀντὶ τοῦ ἐμψύχων καὶ Πυθαγόρα ἀντὶ τοῦ Πυθαγόρα καὶ ἐν τῷ τρίτῳ ἐψησθῆ τι καὶ ὀπτισθῆ ἀντὶ τοῦ ἐψηθῆ τι καὶ ὀπτηθῆ.

Ἐν ἐπιγράμματι τοῦ Μυρίνου Ἀνθ. Παλ. 6, 254 φέρεται

*Τὴν μαλακὴν Παφίης, Στατύλλιον ἀνδρόγυννον, δοῦν
ἔλκειν εἰς Αἶθην ἠνίκ' ἔμελλε χρόνος,
τὰκ κόκκου βαφθέντα καὶ ὑγινοιο θέριστρα
καὶ τοὺς ἀνδρολιπεῖς ἀλλοτρίους πλοκάμους*

8 δῶρα Πριηπέων θῆκεν ἐπὶ προθύρων.

Τὸ ἐν τῷ τετάρτῳ στίχῳ ἀνδρολιπεῖς ἔχει καὶ ὁ Σουΐδας ἐν λ. θέρι-
στρον, ἀλλ' ὁ Salmasius ἔγραψε ναρδολιπεῖς, ὅπερ ἐγένετο δεκτὸν ὑπὸ
τῶν ἐκδοτῶν, πλὴν τοῦ P. Waltz (Collection des univ. de France), ὅστις
τηρεῖ τὴν παραδεδομένην γραφὴν καὶ μεταφράζει «de ses cheveux posti-
ches qui quittent si aisément leur homme (il n'a donc pas besoin de
les couper pour les consacrer)». Ἐγὼ νομίζω ὅτι οὔτε τὸ ἀνδρολιπεῖς
οὔτε τὸ ναρδολιπεῖς εἶνε ἡ γνησία γραφή, ἀλλ' ὅτι ὁ ποιητὴς ἔγραψε

καὶ τοὺς ἀδρολιπεῖς ἄλλοτριους πλοκάμους

τουτέστι τοὺς ἀδρὸν λίπος ἔχοντας ἢ τοὺς ἀδρῶς ἀηλιμμένους ἄλλο-
τρίους πλοκάμους. Πρβ. Καλλίμ. Ὑμν. εἰς Ἀπόλλ. 39 «οὐ λίπος Ἀπόλλω-
νος ἀποστάζουσιν ἔθειραι» καὶ Πέερσην Ἀνθ. Παλ. 6,274,2 «καὶ στεφάναν
λιπαρῶν ἐκ κεφαλᾶς πλοκάμων» καὶ Παλλαδ. αὐτόθι 60 «...Ἴσιδι τούσδε
| θήκατο τοὺς λιπαροὺς Παμφίλιον πλοκάμους». Ἦτο δ' εὐκόλον νὰ
μεταβληθῇ τὸ ἀδρολιπεῖς εἰς τὸ ἀνδρολιπεῖς, ὡς μετεβλήθη καὶ τὸ
ἀδρουμένους εἰς τὸ ἀνδρουμένους, τὸ ἀδρύνεσθαι εἰς τὸ ἀνδρύνε-
σθαι καὶ τὸ Ἀδράλεστος εἰς τὸ Ἀνδράλεστος. Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ
Στεφάνου ἐν λ. ἀδρῶ εἶνε γεγραμμένα τάδε: Athen. 657 D (e Myrone
Priensensi) τοὺς ἀδρουμένους... ex emend. Casaub. Anim. 935... Vulgo
ἀνδρουμένους, solenni permutatione», καὶ ἐν λ. ἀδρύνομαι: «Jud. 11,2; 4
Reg. 4, 18; Ruth I, 13, ubi pro ἀδρύνεσθαι in al. libb. ἀνδρύνεσθαι».

Ἐν ἐπιγράμματι τοῦ Ῥουφίνου Ἀνθ. Παλ. Ε', 48 (47), 5-6 ἀπαντᾷ

*εἰ δέ τι καὶ πλοκαμίσι διασίλθουσιν ἄκανθαι,
τῆς λευκῆς καλάμης οὐδὲν ἐπιστρέφομαι.*

Ὁ P. Waltz μετέβαλε τὸ ἐπιστρέφομαι εἰς τὸ ἀποστρέφομαι καὶ
παρέβαλε τὸ ἐπίγραμμα τοῦ Μακηδονίου Ἀνθ. Παλ. Ε', 227 (226)

*Ἡμερίδας τρυγῶσιν ἐτήσιον, οὐδέ τις αὐτῶν
τοὺς ἔλικας, κόπτων βότρυν, ἀποστρέφεται.*

Οὐδεμία ἀνάγκη εἶνε νὰ μεταβληθῇ παρὰ τῷ Ῥουφίνῳ τὸ ἐπιστρέ-
φομαι (= φροντίζω, μέλει μοι) εἰς τὸ ἀποστρέφομαι, διότι ὁ ποιητὴς
λέγει: τῆς λευκῆς καλάμης, τουτέστι τῶν λευκῶν τριχῶν, οὐδὲν μοι μέλει,
οὐδαμῶς φροντίζω. Παραπλησίως λέγει καὶ ὁ Παλλαδᾶς Ἀνθ. Παλ. ΙΑ', 54

*Γηραλέον με γυναικες ἀποσκώπτοισι λέγουσαι
εἰς τὸ κάτοπτρον ὄρᾶν λείψανον ἡλικίης.
ἀλλ' ἐγὼ εἰ λευκὰς φορέω τρίχας εἴτε μελαίνας,
οὐκ ἀλέγω, βίῳ πρὸς τέρμα ἐρχόμενος.
εὐδόμοις δὲ μύροισι καὶ εὐπετάλοις στεφάνοισι
καὶ Βρομίῳ παύω φροντίδας ἀργαλέας.*

Μᾶρκος ὁ Ἀργεντάριος λέγει ἐν ἐπιγράμματι Ἀνθ. Παλ. Ε', 110 (109), 5-6

ἀλλὰ μοι Εὐφρόνη μία πρὸς δέκα. καὶ γὰρ ἀπείρους
ἀστέρας ἐν μήνης φέγγος ὑπεριτίθεται.

Ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς μιμεῖται τὰ τῆς Σαπφοῦς (Ἄπ. 4 Diehl)

ἄστερες μὲν ἀμφὶ κάλαν σελάνναν
αἴψ' ἀποκρύπτοισι φάελλον εἶδος,
ὄπποτα πλήθοισα μάλιστα λάμπη
γᾶν <ἐπὶ παῖσαν>.

καὶ Ἄπ. 98, 6-8 Diehl

νῦν δὲ Λύδαισιν ἐνπρέπεται γυναι-
κεσιν, ὡς ποτ', ἀελίω
δύντος, ἃ βροδοδάκτυλος μήνα
πάντα περ<ρ>έχουσ' ἄστροα, κτέ.

Καλόν, νομίζω, εἶνε ἐν τῇ ἐρμηνεῖα ποιητῶν τῶν δοκίμων χρόνων νὰ παραβάλλωνται καὶ αἱ μιμήσεις ἢ αἱ διασκευαὶ μεταγενεστέρων καὶ Βυζαντιακῶν ποιητῶν, αἵτινες πολλάκις ἀγνοοῦνται ὑπὸ τῶν φιλολόγων.

Ἰουλιανὸς ὁ ἀπὸ ὑπάρχων λέγει ἐν ἀναθηματικῷ ἐπιγράμματι ὅτι ὁ Ποτάμων ἀνέθηκεν εἰς τὸν Πρίαπον πρὸς ἄλλοις καὶ (Ἀνθ. Παλ. 6, 21, 1-2)

Σκάπτειραν κήποιο φιλυδρήλοιο δίκελλαν
καὶ δρεπάνην καυλῶν ἄσκυλον ἐκτομίδα.

Τὸ ἐν τῷ β' στίχῳ ἄσκυλον πολλοὶ ἐπεχείρησαν νὰ διορθώσωσι (ἄσκαλον, ἀγκύλον, εὐκόλον, ἄσχολον, κλπ.). Νομίζω ὅτι δυνάμεθα νὰ γράψωμεν

καὶ δρεπάνην καυλῶν ἄστομον ἐκτομίδα

ἐν παραβολῇ πρὸς τὸ ἐπίγραμμα τοῦ Φιλίππου Ἀνθ. Παλ. 6, 107

Ἐγλησκόπων με Πανὶ θηρεντῆς Γέλων
ἔθηκε λόγην, ἧς ἀπέθρισε χρόνος
ἀκμήν ἐν ἔργῳ κτέ.

Ἐν τῇ Παλατινῇ Ἀνθολογίᾳ φέρεται τόδε τὸ ἐπίγραμμα τοῦ Ἀσκληπιάδου Ε', 145 (144) = Ἀνθ. Πλαν. Ζ', 116.

Αὐτοῦ μοι στέφανοι παρὰ δικλίσσι ταῖσδε κρεμαστοὶ
μῖμνετε, μὴ προπετιῶς φύλλα τινασόμενοι,
οὕς δακρύοις κατέθρεξα κάτομβρα γὰρ ὄμματ' ἐρώντων.
ἀλλ' ὅταν οἰγομένης αὐτὸν ἴδητε θύρης,
στάξασθ' ὑπὲρ κεφαλῆς ἐμὸν ὑετόν, ὡς ἂν ἄμεινον
ἦ ξανθὴ γε κόμη τὰμὰ πῆν δάκρυα.

Ὁ Waltz ὑποσημειοῦται: «Lemma c: εἰς στέφανον ἐκ ῥόδων πλακέντα ἔνεκεν κόρης τινός (hoc autem falsum, ut ex v. 4 apparet)... 4 αὐτὸν P¹ Plan.: αὐτὴν c... » Ὡσαύτως καὶ ὁ Stadtmüller γράφει: «lemmati add. C verba haec: ἔνεκεν κόρης τινός, quippe idem C v. 4 αὐτὴν et v. 6 κόρη perperam reposuit». Ὁ διορθωτής, ὅστις δηλοῦται διὰ τοῦ γράμματος C, μετέγραψεν ἐν τῷ 4 στίχῳ τὸ αὐτὸν εἰς αὐτὴν, ἵνα μεταβάλλῃ τὸ γένος τοῦ ἐρωμένου προσώπου ἀπὸ ἄρρενος εἰς θῆλυ, ἀλλὰ δὲν ἐνόησεν ὅτι τὸ αὐτὴν βλάπτει τὸ μέτρον. Τοῦτο δ' ἔλαθε καὶ τὸν κ. Ἰω. Συκουτρήν, ὅστις ἐν τῷ λαϊκῷ πανεπιστημίῳ τῆς «Βραδυνῆς» τῆς 2 Μαρτίου 1934 («Παρακλαυσίθουρα») ἔγραψε ταῦτα: «Ἀπὸ τὸν σύγχρονον τοῦ Καλλιμάχου ποιητὴν, τὸν Σάμιον Ἀσκληπιάδην, τὸν ὁποῖον ἐθαύμαζεν ὁ Θεόκριτος, ἔχομεν δύο παρόμοια ποιήματα. Εἰς τὸ ἓνα ἀπευθύνεται πρὸς τὰ δακρύβρεκτα στεφάνια του, ποῦ ἐκρέμασε σιωπηρὰ, ἐπιστρέφων ἄπρακτος εἰς τὸ σπίτι, εἰς τὴν κλειστήν θύραν ἐκείνης. Τὰ παρακαλεῖ μόλις ἀνοίξῃ ἡ θύρα τὸ πρωτὶ καὶ προβάλλῃ ἐκείνη εἰς τὸ κατῶφλι, ν' ἀφήσουν τὰ δάκρυά του, μὲ τὰ ὁποῖα τὰ ἔχει ποτίσει, νὰ ποτίσουν βροχὴ τὰ ξανθὰ τῆς τὰ μαλλιά:

Αὐτοῦ στεφάνια μου νὰ μένετε στὴν πόρτα τούτη κρεμασμένα κ' ἀνήσυχα τὰ φύλλα σας νὰ μὴ σαλέψετε, πῶχω ποτίσει μὲ τὰ δάκρυά μου. Βροχὴ τρέχουν τὰ μάτια τὰ ἐρωτευμένα. Μὰ σὰν ἀνοίξῃ ἡ θύρα τῆς καὶ ἰδῆτε τὴν νὰ βγῆ, αὐτὴ μου τὴ βροχὴ στὴν κεφαλὴ τῆς στάξετε. Τὰ δάκρυά μου καλύτερ' ἔτσι θὰ ποτίσουν τὴν κόμη τῆς ξανθῆς».

Ἡ μεταβολὴ τοῦ γένους τοῦ ἐρωμένου προσώπου ἢ γενομένη ὑπὸ νεωτέρου φιλολόγου, καὶ μάλιστα μονονουχὶ φωνῆν ἀφιέντος τοῦ μέτρον ὅτι ὁ ποιητὴς ἔγραψεν αὐτὸν καὶ οὐχὶ αὐτὴν, νομίζω ὅτι δὲν εἶνε ἐπιτετραμμένη.

Ἐπιγράμματα εἰς λαγῶν ἀρπασθέντα ὑπὸ θαλασσίου κυνὸς φέρονται δύο ἐν τῇ Παλατινῇ Ἀνθολογίᾳ ἀποδιδόμενα εἰς Γερμανικὸν Καίσαρα. Τούτων τὸ δεῦτερον ἔχει οὕτως (Θ', 18)

*Ἐκ κυνὸς εἶλε κύων με, τί τὸ ξένον; εἰς ἐμὲ θῆρες
βυροὶ καὶ πεζοὶ θυμὸν ἔχουσιν ἕνα
αἰθέρα λοιπὸν ἔχοιτε, λαγοί, βατόν· ἀλλὰ φοβοῦμαι,
οὐρανὲ· καὶ σὺ φέρεις ἀστερόεντα κύνα.*

Ὁμοιον ἐπίγραμμα ἐποίησε καὶ ὁ Ausonius (XIV)

*Trinacrii quondam currentem in litoris ora
ante canes leporem caeruleus rapuit.
at lepus: 'in me ommis terrae pelagique rapina est;
forsitan et coeli, si canis astra tenet'.*

Τὰ ἐπιγράμματα ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὸ αἶνιγμα, ὕπερ μνημονεύει

ὁ Ἀθήναιος Γ', σ. 453 b «τί ταῦτόν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν θαλάττῃ; τοῦτο δ' ἐστὶν ὁμωνυμία· καὶ γὰρ ἄρκτος καὶ ὄφεις καὶ αἰετός καὶ κύων ἐστὶν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν γῆ καὶ ἐν θαλάσσῃ». Πρβ. καὶ Ἀριστοφ. Σφ. 20 - 23

ΣΩΣ. οὐδὲν ἄρα γρίφου διαφέρει Κλεώννυμος.
ΞΑΝ. πῶς δὴ; ΣΩΣ. προτενεῖ τις τοῖσι συμπόταις λέγων
‘τί ταῦτόν ἐν γῆ τ’ ἀπέβαλεν καὶ ἐν οὐρανῷ
κἂν τῇ θαλάττῃ θηρίον τὴν ἀσπίδα;

Διὰ δὲ τῶν λέξεων οὐρανός, κύων καὶ δίδυμοι παίζει Μᾶρκος ὁ Ἀργεντάριος ἐν ἐπιγράμματι Ἀνθ. Παλ. Ε', 105 (104)

Ἄλλος ὁ Μηνοφίλας λέγεται παρὰ μαχλάσι κόσμος,
ἄλλος, ἐπεὶ πάσης γεύεται ἀκρασίης.
ἀλλ' ἴτε, Χαλδαῖοι, κείνης πέλας· ἧ γὰρ ὁ ταύτης
οὐρανός ἐντός ἔχει καὶ κύνα καὶ διδύμους.

Ἐν τῷ ἐπιγράμματι τούτῳ ἡ λ. οὐρανός σημαίνει τὸν οὐρανὸν ἢ οὐρανίσκον τοῦ στόματος, οὐχὶ δὲ τὴν ὄροφὴν τοῦ δόμου, ὡς νομίζει ὁ Χαρ. Χαριτωνίδης ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Φιλοσοφ. Σχολῆς Πανεπ. Θεσσαλον. 1932, σ. 355. Ὅμοια δὲ παιδιὰ ἐγένετο διὰ τῆς αὐτῆς λέξεως καὶ ὑπὸ Θεοκρίτου τοῦ Χίου, ὡς λέγει ὁ Ἀθήναιος Η', σ. 344 b «τοῦ δ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἀγρὸν καταβεβρωκότος εἰς ὀψοφαγίαν, ἐπειδὴ θερμόν ποτε καταβροχθίσας ἰχθὺν ἔφησε τὸν οὐρανὸν κατακεκαῦσθαι, ἵλοιπόν, ἔφησεν, ἐστίν, ὁ Θεόκριτος, σοὶ καὶ τὴν θάλασσαν ἐκπιεῖν, καὶ ἔση τρίτα τὰ μέγιστα ἠφανικῶς, γῆν καὶ θάλασσαν καὶ οὐρανόν».

Ὁ Γλαῦκος λέγει ἐν ἐπιγράμματι τῆς Παλατινῆς Ἀνθολογίας Θ', 341

A. Νύμφαι, πευθομένῳ φράσαι' ἀτρεκές, εἰ παροδεύων
Δάφνης τὰς λευκάς ὠδ' ἀνέπασσ' ἐρίφους.
B. Ναὶ ναί, Πάν συρκετά, καὶ εἰς αἴγειρον ἐκείναν
σοὶ τι κατὰ φλοιοῦ γράμμ' ἐκόλαψε λέγων·
Ἐπὶ Πάν, Πάν, πρὸς Μαλέαν, πρὸς ὄρος Ψωφίδιον ἔρχεν·
ἰξοῦμαι. A. Νύμφαι, χαίρει· ἐγὼ δ' ὑπάγω.

Ἐν τῷ ἐπιγράμματι τούτῳ γίνεται λόγος περὶ γραμμῶν ἐγκεκολλημένων ἐν φλοιῷ δένδρου, ὡς καὶ ἐν ἀδήλῳ ἐπιγράμματι Ἀνθ. Παλ. ΙΒ', 130

Εἶπα, καὶ αὖ πάλιν εἶπα· καλός, καλός· ἀλλ' ἔτι φήσω,
ὡς καλός, ὡς χαρίεις ὕμμασι Δωσίθεος.
οὐδ' ὄρονος οὐδ' ἐλάτης ἐχαράξαμεν οὐδ' ἐπὶ τοίχον
τοῦτ' ἔπος, ἀλλ' ἐν ἐμῇ ἴσχει' ἔρωσ κραδίῳ· κτέ.

Φέρεται δὲ καὶ παρὰ τῷ Θεοκρίτῳ ΙΗ', 47-48

γράμματα δ' ἐν φλοιῷ γεγράφεται, ὡς παριῶν τις
ἀννεΐμη δωρισί' σέβευ μ' Ἐλένας φυτόν εἰμι'

καὶ παρὰ τῷ Καλλιμάχῳ (Ἄπ. 101 = Σχ. Ἀριστοφ. Ἀχ. 144)

ἀλλ' ἐνὶ δὴ φύλλοισι κεκομμένα τόσσα φέροίτε
γράμματα, Κυδίπτην ὅσσ' ἐρέουσι καλήν.

Ταῦτα δὲ μιμῆται ὁ Ἀρισταίνετος Α', 10 «εἶθε, ὦ δένδρα, καὶ νοῦς
ὑμῖν γένοιτο καὶ φωνή, ὅπως ἂν εἴπητε μόνον Ἐκιδίπη καλή' ἢ γούν
τοσαῦτα κατὰ τῶν φλοιῶν ἐγκεκολλημένα φέροίτε γράμματα, ὅσα τὴν Κυδί-
πτην ἐπονομάζει καλήν». Ἴσως δὲ παρὰ τῷ Καλλιμάχῳ γραπτέον εἶνε

ἀλλ' ἐνὶ δὴ φλοιοῖσι κεκομμένα τόσσα φέροίτε|κτέ.

Εὐκόλως δ' ἦτο δυνατόν τὸ φλοιοῖσι νὰ μεταβληθῆ εἰς τὸ φύλλοισι.
Φλοιὸς δὲ δένδρου μνημονεύεται ἐν τῷ ἐπιγράμματι τοῦ Γλαύκου, παρὰ τῷ
Θεοκρίτῳ καὶ παρὰ τῷ Ἀρισταίνετῳ, ὅστις, ὡς εἶπον, μιμῆται τοὺς στίχους
τοῦ Καλλιμάχου. Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ τῷ Ψευδοδουκιανῷ Ἔρ. 16 «ἤδη δὲ
πλέον αὐτῷ τοῦ πάθους ἐρεθιζομένου, τοῖχος ἅπας ἐχαράσσετο, καὶ πᾶς μαλα-
κοῦ δένδρου φλοιὸς Ἀφροδίτην καλήν ἐκήρυσσεν». Λέγει δὲ καὶ ὁ Vergi-
lius Ecl. V, 13 κἄξ.

*immo haec, in viridi nuper quae cortice fagi
carmina descripsi et modulans alterna notavi,
experiar. etc.*

(πρβ. καὶ Ecl. X, 53 - 54), καὶ ὁ Propertius I, 18, 22

*A! Quotiens teneras resonant mea verba sub umbras,
scribitur et vestris Cynthia corticibus.*

καὶ ὁ Ovidius Her. 5, 28

*popule, vive precor, quae consita margine ripae
hoc in rugoso cortice carmen habes:
Cum Paris Oenone poterit spirare relicta,
ad fontem Xanthis versa recurret aqua.*

(Πρβ. καὶ 5, 21. Ἴδε προσέτι καὶ Calp. ecl. 1, 20. 3, 43. 8, 29).

Ἐπειδὴ δ' ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ 101 ἀποσπάσματος τοῦ Καλλιμάχου,
ἐν ᾧ μετέβαλον τὸ φύλλοισι εἰς τὸ φλοιοῖσι, καλὸν νομίζω νὰ διαλάβω
καὶ περὶ τοῦ 57 (Wil. = Ἀνθ. Παλ. Ζ', 277) ἐπιγράμματος τοῦ αὐτοῦ, ὕπερ

ἐπιγράφεται «Εἰς ναυηγὸν ταφέντα ὑπὸ ναύτου Λεοντίχου» καὶ ἔχει οὕτω κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Stadtmüller

*Τίς ξένος, ὦ ναυηγέ; Λεόντιχος ἐνθάδε νεκρὸν
εὔρεν ἐπ' αἰγιαλοῦς, ᾗσσε δὲ τῷδε τάφῳ
δακρῦσας ἐπίκηρον ἐὸν βίον· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς
ἦσυχος· αἰθυίη δ' ἴσα θαλασσοπορεῖ.*

Ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ στίζουσι κοινῶς μετὰ τὸ τίς οὕτω «τίς, ξένος ὦ ναυηγέ;». Ἐπεχείρησαν δὲ πολλοὶ νὰ διορθώσωσι τὸ χωρίον τοῦτο, ἄλλοι ἄλλως. Τὸ δ' ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ εὔρεν ὁ Jacobs μετέβαλεν εἰς τὸ σ' εὔρεν, ὁ δὲ Volger καὶ ὁ Wilamowitz εἰς τὸ εὔρέ σ', τὸ δ' ἐπ' αἰγιαλοῦς ὁ μὲν Bentley μετέγραψεν ἐπ' αἰγιαλοῖς, ὁ δὲ Hecker ἐπ' αἰγιαλοῦ. Ἐν δὲ τῷ τετάρτῳ στίχῳ ἀντὶ τοῦ παραδεδομένου ἦσυχον ὁ Reiske ἔγραψεν ἦσυχος.

Νομίζω ὅτι ἐν τῷ ἐπιγράμματι τούτῳ πρέπει νὰ διακρίνωμεν δύο πρόσωπα, τὸ μὲν ἔρωτῶν, τὸ δὲ ἀποκρινόμενον. Τὸ Α πρόσωπον ἔρωτᾷ «τίς ξένος, ὦ ναυηγέ», τουτέστι τίς ἐστὶ ξένος ἢ τίς σ' εὔρων ἐνθάδε ἐξένισε χάσας τῷδε τάφῳ; Γνωστὸν δ' εἶνε ὅτι ξένοι λέγονται ἀμφοτέρω, καὶ ὁ ξενίσας τινὰ καὶ ὁ ξενισθεὶς ὑπὸ τίνος. Ἐρμηνεύεται δὲ κάλλιστα τὸ ἐν τῷ ἐπιγράμματι τοῦ Καλλιμάχου ξένος (= ὁ ξενίσας) ἐκ τῆς ὁμοίας χρήσεως παρὰ τῷ Ἀρχία Ἀνθ. Παλ. Ζ', 278

*Οὐδὲ νέκυς, ναυηγὸς ἐπὶ χθόνα Θῆρις ἐλασθεὶς
κύμασιν ἀγρύπνων λήσομαι ἠμόνων.
ἦ γὰρ ἀλιρρήκτοις ὑπὸ δειράσιν, ἀγχόθι πόντου
δυσμενέος, ξείνου χερσὶν ἔκυρσα τάφου· κτέ.*

Τὸ Β πρόσωπον ἀποκρίνεται «Λεόντιχος ἐνθάδε νεκρὸν εὔρέ μ' ἐπ' αἰγιαλοῖς κτέ.». Κατὰ ταῦτα μεταβάλλω τὸ εὔρεν εἰς τὸ εὔρέ μ' καὶ ἀναγινώσκω τὸ ἐπίγραμμα ὧδε

*A. Τίς ξένος, ὦ ναυηγέ; B. Λεόντιχος ἐνθάδε νεκρὸν
εὔρέ μ' ἐπ' αἰγιαλοῖς, ᾗσσε δὲ τῷδε τάφῳ
δακρῦσας ἐπίκηρον ἐὸν βίον· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς
ἦσυχον, αἰθυίη δ' ἴσα θαλασσοπορεῖ.*

(ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ προτιμῶ τὴν διόρθωσιν τοῦ Bentley ἐπ' αἰγιαλοῖς, ἐν δὲ τῷ τετάρτῳ τηρῶ τὴν παραδεδομένην γραφὴν ἦσυχον, ὅπερ λαμβάνω ὡς ἐπίρρημα καὶ συνάπτω μετὰ τοῦ θαλασσοπορεῖ, τουτέστιν: οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἦσυχος ἀλλ' ὁμοίως αἰθυίᾳ θαλασσοπορεῖ).

“Οτι δὲ πολλάκις ξένος ἔθαιπέ τινα ναυαγόν, εἶνε γνωστόν. Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς λέγει ἐν ἐπιγράμματι (Ἐνθ. Παλ. Η΄, 210)

*Πολλάκις ναυηγοῦ δέμας κατέχωσεν ὀδίτης
κύμασι πλαζόμενον, πολλάκι θηρολέτου | κτέ.*

Ἐπὸ τοῦ Boissonade A n. Gr. II, σ. 478 καὶ ὑπὸ τοῦ Cramer A n. Gr. Par. σ. 293 (ἔθεν παρέλαβον ὁ Πίκκολος Suppl. à l'Anthol. σ. 134 καὶ ὁ Cougny II, 388) ἐξεδόθη τότε τὸ ἐπίγραμμα «Εἰς εὐνοῦχον»

*Ἐνθάδε τὴν μαρὰν κεφαλὴν κατὰ γαῖα καλύπτει
ἄρρενα καὶ θῆλυν, εἰς τέλος οὐδέτερον.*

Ἐγένετο ἡ παρατήρησις ὅτι ὁ πρῶτος στίχος λέγεται κατὰ παρωδιὰν ἄλλων στίχων ἐπιτυμβίων ἐπιγραμμάτων, οἷον Ἐνθ. Παλ. Ζ΄, 3 «ἐνθάδε τὴν ἱερὴν κεφαλὴν κατὰ γαῖα καλύπτει». Προσθετέον καὶ Cougny II, 661 «ἐνθάδε τὴν ἱερὴν κεφαλὴν κατὰ γαῖα καλύπτει» καὶ 378 «ἐνθάδε τὴν ἱερὰν [κεφ]αλ[ὴν]...». Πρβ. Φίλιπ. Ἐνθ. Παλ. Ζ΄, 362 «ἐνθάδε τὴν ἱερὴν κεφαλὴν σοφὸς ἦδε κέκευθε» καὶ Cougny II, 34 «ἐνθάδε τὴν ἀγαθὴν καὶ σώφρονα γαῖ ἔκάλυψεν».

Δὲν παρετηρήθη ὅτι ὁ δεῦτερος στίχος εἶνε εἰρημένος κατὰ παιδιὰν πρὸς τὰ τρία γένη τῆς γραμματικῆς, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐπιγράμματι τοῦ Παλλαδᾶ Ἐνθ. Παλ. Θ΄, 489 («ἐπὶ βρέφεσι δύο ἅμα τεχθεῖσι καὶ παραχρῆμα ἀποθανοῦσι»)

*Γραμματικοῦ θυγάτηρ ἔτεκεν φιλότιμι μγεῖσα
παιδίον ἀρσενικόν, θηλυκόν, οὐδέτερον.*

Ὁ Brunck ἐνόμισεν ὅτι ὁ Παλλαδᾶς νοεῖ ἐρμαφρόδιτον εὐθύς μετὰ τὴν γέννησιν ἀποθανόντα· τοῦτο δὲ τὸ νόημα εἶνε παραπλήσιον πρὸς τὸ τοῦ ἐπιγράμματος εἰς εὐνοῦχον. Ἄλλως δ' ἐκδέχεται ὁ Jacobs σημειούμενος: «Poeta nihil aliud quaesivisse videtur quam iocum ἐκ τοῦ παραδόξου. Cuius generis sunt vota a Rufo grammatico ad nuptias vocato dicta ap. Auson. ep. XLIX:

*Et masculini et feminini gignite
generisque neutri filios».*

Ἐν Cramer An. Gr. Par. IV, σ. 296 φέρεται τότε τὸ ἐπίγραμμα «Εἰς τὴν πόρνην» (= Cougny III, 340)

*Ὁ Χριστὸς ὦδε τῷ πανεντίμῳ λόγῳ
ψυχὴν μυρίζει τῆς μυριζούσης πόδας.
Σώφρων ἢ πόρνη μύρω τὸ μύρον θεραπεύει.*

Ὁ Βυζαντιακὸς ποιητὴς ἐν τῷ ἑξαμέτρῳ στίχῳ μιμεῖται τὸ ἐπίγραμμα τῆς Παλατινῆς Ἀνθολογίας Ε', 90 (89)

*Πέμπω σοι μύρον ἠδύ, μύρῳ τὸ μύρον θεραπεύων,
ὡς Βρομίῳ σπένδων νᾶμα τὸ τοῦ Βρομίου.*

Ἐν τοῖς αὐτοῖς Ἀνεκδότοις IV, σ. 301 εἶνε ἐκδεδομένον ἐπίγραμμα ἱαμβικὸν «Εἰς τὸν νιπτῆρα» (= Cougny III, 365) ἔχον οὕτω

*Ψάμμον τίθημι τῇ θαλάττῃ τειχίον
χάος χαλινῶ, ῥεῖθρα τείνας ὑδάτων,
πόλον στεγάζω, νάμασι τρέφω χθόνα
τόξῳ δὲ χρυσῶ ζωννύω τὸν αἰθέρα
νιπτῆρα νῦν τίθημι καὶ μικρὰν ῥύσιν
κρήνης ἀπαντῶ, ζώννυμαι δὲ λεντίῳ,
τείνω τὰς χεῖρας, δουλικοὺς πλύνω πόδας.
Σὺ δ', ὦ μαθητὰ καὶ φρονετὰ, τοὺς πόδας
ἔξεντρεπίζεις εἰς σφαγὴν τοῦ δεσπότου.*

Ὁ ποιητὴς ἔλαβε πρὸ ὀφθαλμῶν ἐν μέρει Κοσμᾶν τὸν Ἱεροσολυμίτην Καν. εἰς τὴν πέμπτην τῆς μεγ. ἔβδ. φδ. ε', τροπ. 1 - 2

*Ἥ τὸ ἄσχετον κρατοῦσα
καὶ ὑπέρροον ἐν αἰθέρι ὕδωρ,
ἢ ἀθύσσους χαλινούσα
καὶ θαλάσσας ἀναχαυίζουσα
Θεοῦ σοφία | ὕδωρ νιπτῆρι βάλλει,
πόδας ἀποπλύνει δὲ | δούλων δεσπότης.*

*Μαθηταῖς ὑποδεικνύει
ταπεινώσεως ὁ δεσπότης τύπον·
ὁ νεφέλαις δὲ τὸν πόλον
περιβάλλον ζώννυται λέντιον
καὶ κάμπτει γόνυ | δούλων ἐκπλῦναι
[πόδας·
οὗ ἐν τῇ χειρὶ πνοῇ | πάντων τῶν ὄντων.*

καὶ φδ. η', τροπ. 2 «Νόμου φιλίας ὁ δυσώνυμος | Ἰσκαριώτης γνώμη ἐπιλαθόμενος, | οὗς ἐνίψατο ἠδὲ τρέψισεν | εἰς προδοσίαν πόδας | κτε.».

Ἐπὶ τοῦ Cramer ἐν An. Gr. Par. IV, σ. 299 (= Cougny III, 352) ἔξεδόθη τότε τὸ ἐπίγραμμα εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν

*Δέχου τὸ πῦρ χαίρουσα χρυσᾷ λυχνία
φλέγει Χερουβὶμ, πλήν σε καὶ τέρπει, Κόρη.
ὁ μητρὸς ἐκτὸς σὴν προμήτορα πλάσας
νῦν πατρὸς ἐκτὸς πλάττειταί σοι, Παρθένε.*

Οὗχι ὀρθῶς εἶνε γεγραμμένον «χρυσᾷ λυχνία | φλέγει Χερουβὶμ» (aureum

candelabrum urit Cherubim, μεταφράζεται ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ Cougny).
 Ἐνευ δισταγμοῦ ἀναγνωστέον

*Δέχου τὸ πῦρ χαίρουσα, χρυσοῦ λυχνία
 φλέγει Χερουβίμ, κτέ.*

Εἶνε δὲ χρυσοῦ λυχνία ἡ Θεοτόκος ἡ δεξαμένη τὸ πῦρ, τουτέστι τὸν Θεόν. Ὑπὸ τοῦ Φωτίου ἐν τῷ Θεοτοκαρίῳ σ. 16 λέγεται «ἡ λυχνία ἡ χρυσοῦ ἡ τὸ θεῖον λαμπάδιον κατέχουσα», ὑπὸ Μανουὴλ τοῦ μεγάλου ῥήτορος (Ὁλοβόλου) αὐτόθι σ. 92 καλεῖται «θεία λυχνία πυρφόρος», ὑπὸ Ἀρσενίου τοῦ μοναχοῦ αὐτόθι σελ. 65 «λυχνία λαμπαδηφόρος» κλπ. (Ἴδε τὰ ὑπ' ἐμοῦ γεγραμμένα ἐν Ἐπετ. Ἐτ. Βυζ. σπουδ. τόμ. Α', σ. 262, καὶ περὶ τοῦ Θεοῦ ὡς πυρός, τοῦ Χριστοῦ ὡς ἄνθρωπος καὶ τῶν ἀγγέλων ὡς πυρὸς αὐτόθι σ. 256-270). Πρβ. Ἀκάθ. Ὑμν. 247-8 «φωτοδόχον λαμπάδα | τοῖς ἐν σκότει φανεῖσαν | ὄρωμεν τὴν ἁγίαν Παρθένον».

Ἐν τοῖς αὐτοῖς Ἀνεκδότοις IV, σ. 309 (= Cougny III, 376) φέρεται ἐπίγραμμα «Εἰς τὴν κοίμησιν τῆς Θεοτόκου» ἔχον οὕτω

*Καὶ τὴν πνοὴν ἔγραψεν, οἶμαι, ζωγράφος,
 εἰ μὴ θανοῦσαν τὴν Κόρην τυποῦν ἔδει
 ταφῇ παρῆν σοι, καὶ γραφῇ παρῆν πάλιν
 Υἱός, Κόρη, σός, ὡς δοκῶ, τῷ ζωγράφῳ.*

Παραπλήσιον εἶνε τὸ Βυζαντιακὸν ἐπίγραμμα (ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι τόμ. ΙΑ', ὑπ' ἀριθ. 15)

*Ἐμψυχος ἡ παῖς· ἂν δὲ μὴ λαλεῖν ἔχη
 τὰ χρώματα σφάλλουσιν, οὐχ ὁ τεχνίτης.
 σῶζοιο, γραφεῦ, ἔμπνοον γράψας κόρην,
 ὡς μὴ Προμηθεὺς βρενθύηται καὶ πάλιν.*

Ἐν Byz. — neugriech. Jahrb. τόμ. Ζ', σ. 377-8 ἔδειξα ὅτι τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο εἶνε πεπονημένον κατὰ διασκευὴν τοῦ ἐπιγράμματος τῆς Ἡρίνης Ἀνθ. Παλ. 6, 352. Τὸ δ' ἐν τοῖς ἀνεκδότοις τοῦ Cramer ἐπίγραμμα πάντως, ὡς παρετηρήθη, ἀναφέρεται εἰς εἰκόνα τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Πρβ. προσέτι καὶ τὸ ἐπίγραμμα τοῦ Ἀρχελαίου ἢ τοῦ Λεωνίδου Ἀνθ. Πλαν. Δ', 120, τὸ ἀναφερόμενον εἰς χαλκοῦν ἀνδριάντα τοῦ Ἀλεξάνδρου

*Τόλμαν Ἀλεξάνδρου καὶ δλαν ἀπεμάξατο μορφάν
 Λύσιππος· τίν' ὀδὶ χαλκὸς ἔχει δύναμιν;
 ἀδασοῦντι δ' ἔοικεν ὁ χάλκεος ἐς Δία λεύσσων
 Ἐἴαν ὑπ' ἐμοὶ τίθεμαι, Ζεῦ, σὸ δ' Ὀλυμπον ἔχε'*

καὶ τὸ κατωτέρω μνημονευόμενον ἐπίγραμμα τοῦ Ἀρχίου «Εἰς τὸν Καλυδῶ-
νιον σῶν» Ἀνθ. Παλ. ΙΕ', 51, καὶ τὸ ἐπίγραμμα τοῦ Λουκιανοῦ Ἀνθ.
Παλ. ΙΑ', 433 καὶ τὸ τοῦ Σιλεντιαρίου Παύλου Ἀνθ. Πλαν. Δ', 277 κτλ.

Ὑπὸ τοῦ C. C. Edgar ἐν Annales du Service des antiqu. de l'Égypte
XIX (Kairo 1920), σ. 103 κξξ., ἀρ. 48 ἐξεδόθησαν ἐκ τῶν παπύρων τοῦ
Ζήνωνος δύο ἐπιτύμβια εἰς κύνα ἐπιγράμματα, ἅτινα ἐγράφησαν μετὰ τὸ
29 ἔτος π. Χ. Ταῦτα ἀνεδημοσίευσεν ὁ U. Wilcken ἐν Archiv für Papyrus-
forschung VI (1920), σ. 453 - 454. Ἐπειδὴ δ' ἔγραψεν ὅτι τὰ ἐπιγράμματα
εἶνε «*einzigartig*» καὶ «*poetische Kuriosität*», διέλαβον καὶ ἐγὼ περὶ αὐτῶν
μετὰ τῶν ἄλλων γνωστῶν εἰς κύνας ἐπιγραμμάτων, ἅτινα, ὡς φαίνεται, ἔλα-
θον τότε τὸν σοφὸν καθηγητὴν μου. Ἴδ. τὰ ἐμὰ Παπυρολογικὰ καὶ
ἐπιγραφικὰ «Ἐπιτύμβια ἐπιγράμματα εἰς κύνας», 1921, σ. 3 - 9. Τέλος
δ' ἔδημοσίευσεν πάλιν τὰ ἐπιγράμματα ταῦτα ὁ G. Herrlinger (Totenklagen
um Tiere in der antiken Dichtung ἐν Tübinger Beiträge zur Alter-
tumswissenschaft, 8 Heft, 1930 σ. 52 - 53).

Ὁ Ζήνων ἐκυνήγει ἐν τῷ Ἀρσινοΐτῃ νομῶ, ὁ δὲ κύων αὐτοῦ Ταύρων
συμπλακεῖς μετὰ κάρου ἀπέκτεινε μὲν τοῦτον, ἀλλ' ἐφρονεῦθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ
τοῦ θηρίου. Ὁ Ζήνων σωθεὶς ἔθαψε τὸν κύνα καὶ παρηγγεῖλε ἐπιτύμβιον
ἐπίγραμμα. Ὁ δὲ ποιητὴς ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν τὰ δύο ἐπιγράμματα, τὸ
μὲν ἐν ἐλεγείοις, τὸ δ' ἐν ἰαμβικαῖς τριμέτροις, συνδεδεμένα διὰ τῆς λέξεως
ἄλλο, ὡς καὶ τὰ παρὰ Kaibel Ep. Gr. ὑπ' ἀριθ. 550 καὶ 981:

Ἴνδὸν ὄδ' ἀπύει τύμβος Ταύρων θανόντα
 κεῖσθαι, ὁ δὲ κτείνας πρόσθεν ἐπεῖδε Αἶδα.
Θῆρ ἄπερ ἄντα δρακεῖν, σὸς ἢ ὄ' ἀπὸ τᾶς Καλυδῶνος
 λείψανον ἐνκάρποις ἐμ πεδίοις τρέφεται
5 Ἀρσινώας ἀτίνακτον, ἀπ' ἀσχένος ἀθρόα φρίσσω
 [λ]όχημι καὶ γε[ν]ύων ἀφρὸν ἀμερογόμενος
σὸν δὲ πεσὼν σκύλακος τόλμαι στή[[θ]]ῆ μὲν ἐτοίμως
 ἠλόκισε, σὸ μέλλον δ' ἀσχένα ἔθημε ἐπὶ γᾶν
[δρα]ξάμενος γὰρ ὁμοῦ λοφιᾶι μέγαλοιο τένοντος
10 [ο]ῦκ ἀπέλυσεν ὀδόντα ἔστε ὑπέθηκε Αἶδα.
[Σώσας] δὲ Ζ[ήνων]α πον[ῶν] ἀδίδακτα κυναγὸν
 καὶ κατὰ γᾶς τύμβωι τὰν χάριν ἠργάσατο.

Ἄλλο.

Σκύλαξ ὁ τύμβωι τῶιδ' ὑπ' ἐκτερισμένος
15 Ταύρων, ἐπ' αὐθένταισιν οὐκ ἀμήχανος·

κάπρωι γὰρ ὡς συνῆλθεν ἀντίαν ἔριν,
 ὁ μὲν υἱς ὡς ἄπλωτος οἰδήσας γένων
 στήθος κατηλόκιζε[ν] λευκαίνων ἀφροῖ,
 ὁ δ' ἄμφι νώτωι δισσοῖν ἐμβαλὼν ἕχρος
 20 ἐδράξατο φρίσσοντος ἐκ σιέρων μέσων
 καὶ γὰρ συνεσπείρασεν Ἄϊδαι δὲ δοῦς

τὸν ἀντόχειρα ἔθ[η]σκεν, Ἴνδὸς ὡς νόμος.
 σώιζων δὲ τὸν κυναγόν, ὧι παρείπετο,
 Ζήρωνα ἐλαφροῖ τᾶιδ' ὑπεστάλη κόνει.

Verso.

25 Τῶι παρ' Ἀ-
 πολλωνίου

Ζήρωνι

Ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ ὁ Edgar ἐξέδωκεν ὁ δαγεύει, ὁ δὲ Wilamowitz ἀνέγνω ὃ δ' ἀπύει. Ἐν τῷ τρίτῳ ὁ Edgar ἀνέγνω ἦ, ὁ δὲ Wilam ἦ, τὸ δὲ κόμμα μετὰ τὸ δρακεῖν χωρίζει κατὰ τὸν Wilcken τὰς δύο παρομοιώσεις. Ἐν τῷ δεκάτῳ στίχῳ ὁ Edgar ἐξέδωκεν ἐπέμυσεν, ἀλλ' εἴκασεν ὅτι ἴσως ἀναγνωστέον εἶνε ἀπέμυσεν. Ὁ Wilam. ἀνέγνω ἀπέλυσεν.

Παρατήρησα δὲ καὶ ἐγώ, ὅτι ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Wilamowitz ὃ δ' ἀπύει, τουτέστιν ὃ δε κηρύττει (τύμβος), εἶνε πιθανὴ καὶ παρεβάλον τὸ ἐπίγραμμα τοῦ Τύμνου Ἀνθ. Παλ. Ζ', 211 «τῆδε τὸν ἐκ Μελίτης ἀργὸν κύνα φησὶν ὁ πέτρος | ἴσχειν κτέ.». Ἔχω δ' ἔτι νὰ παραβάλω νῦν καὶ Ξενοκρ. Ἀνθ. Παλ. Ζ', 291, 5 «καὶ σὸν μὲν φωνεῖ τάφος οὔνομα καὶ χθόνα Κύμην», Μελέαργ. αὐτόθι 428, 19 «... τὸ δ' οὔνομα πέτρος αἰεῖδει, | Ἀντίπατρον κτέ.», Cougny II, 200 «πέτρος ὃδε ξείνοισι βοάσεται» καὶ 423 «κῆρυξ καὶ τάφος εἰμὶ βροτοῦ κτέ.».

Περὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Wilamowitz (στ. 10) ἀπέλυσεν ἀντὶ τοῦ ἀπέμυσεν ἢ ἐπέμυσεν ὁ δόντα παρατήρησα ὅτι ταύτην οὐχὶ μόνον ἡ ἔννοια τοῦ χωρίου ἀπαιτεῖ, ἀλλὰ καὶ δύναται νὰ βεβαιωθῇ ἐκ τῶν φερομένων παρὰ τῷ Πολυδεύκει Ε', 44 περὶ τοῦ Ἰνδικοῦ κυνὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου «κάπειδῃ συμπλακεῖς κατήθλησε τὸ θηρίον (τουτέστι τὸν λέοντα), ὁ μὲν ἐνδακῶν εἶχετο, μαχαίρα δέ τις ἀπέκοψε τὸν πόδα τοῦ κυνός, καὶ ὃς οὐδ' ὑπὸ τὴν ἀλγηδόνα τῆς τομῆς ἠνέσχετο λῦσαι τὸ δῆγμα, ἀλλὰ θυμῷ τὸ δρώμενον ἠγνόει». Παρέβαλον δὲ προσέτι καὶ Στράβ. ΙΕ', σελ. 700 «καὶ τὸν κύνα περιδεῖν ἀποτμηθέντα τὸ σκέλος βραδεία τομῇ πρὶν ἀνεῖναι τὸ δῆγμα», Λίλιαν. Περὶ ζῴ. Δ', 19 «εἴη δ' ἂν καὶ λέων ἠττηθεὶς ὑπὸ κυνὸς Ἰνδοῦ, καὶ μέντοι καὶ δακῶν ὁ κύων ἔχεται καὶ μάλα ἐγκρατῶς κἂν προσελθὼν μαχαίρα τὸ σκέλος ἀποκόπτης τοῦ κυνός, ὁ δὲ οὐκ ἄγει σχολὴν ἀλλαγῆσας ἀνεῖναι τὸ

διήγμα, ἀλλ' ἀπεκόπη μὲν πρότερον τὸ σκέλος, νεκρὸς δ' ἀνῆκε τὸ στόμα κτέ.».

Ἐγραψα δὲ καὶ περὶ τῶν κυνῶν τούτων τὰ ἐξῆς: «Ἦσαν δ' ὄντως οἱ Ἴνδοι ἢ Ἰνδικοὶ κύνες ἰσχυροὶ, μεγάλοι, ταχεῖς καὶ εὐψυχοί, ὥστε οἱ γενναῖοι τούτων ν' ἀπαξιῶσι νὰ διώκωσιν ἄλλο θηρίον, μόνον δὲ πρὸς λέοντα νὰ προσαγωνίζονται ὡς ἀξιόμαχον. Ὁ Ξενοφῶν (Κυν. Θ', 1 καὶ Ι', 1) λέγει, ὅτι αἱ Ἰνδικαὶ κύνες ἦσαν ἐπιτήδεια πρὸς τὴν θήραν τοῦ ἀγρίου ὕος, τῶν νεβρῶν καὶ τῶν ἐλάφων. (Ἰδ. ἔτι περὶ τῶν κυνῶν τούτων Ἡρόδ. Α', 192 καὶ Ζ', 187, Ἀριστοτ. Περὶ τὰ ζῷα ἰστ. σ. 607 α καὶ Περὶ ζῳ. γεν. σ. 746 α καὶ Προβλ. σ. 895 β, Διόδ. Σικ. ΙΖ', 92, Ἀθῆν. Ε', σ. 201 Β, Πλούτ. Ἀλεξ. 61 καὶ Ἠθ. τόμ. 5', 42 (σ. 970 F) καὶ τόμ. Ζ', σ. 266 Βερν., Πολυδ. Ε', 37-38, Αἰλιαν. Περὶ ζῳ. Η', 1, Μαν. Φιλ. Στίχ. περὶ τῆς τῶν ζῳ. ἰδ. 887 κέξ. (= Poetae buc. et did. Didot, σ. 22). Plin. H. N. VIII, 150, Curt. Gest. Al. M. IX, 1, 31, Pauly — Wissowa Realenc. VIII, 2545, Daremberg — Saglio Dict. des ant. 1, 2, 879)». Προσθετέον καὶ Φιλόστρ. Εἰκ. Α', 275.

Πρὸς δὲ τὸ ὄνομα τοῦ κυνὸς τοῦ Ζήνωνος Ταύρων παρέβαλον τὸ ὄνομα Ταῦρος τοῦ Μελιταίου κυνὸς ἐν τῷ ἐπιγράμματι τῆς Παλατινῆς Ἀνθολογίας Ζ', 211.

Ἐγὼ νῦν νομίζω ὅτι ὁ τρίτος στίχος ἀντὶ τοῦ «θήρ ἅπερ ἄντα δραμεῖν, σὺς ἢ ῥ' ἀπὸ τὰς Καλυδῶνος» πρέπει νὰ ἀναγνωσθῆ:

θήρ ἅπερ ἄντα δραμεῖν σὺς ἢ ῥ' ἀπὸ τὰς Καλυδῶνος

Ὁ ποιητὴς ἀπὸ τοῦ τρίτου στίχου ἄρχειται διηγούμενος τὴν πάλην τοῦ κυνὸς πρὸς τὸν κάπρον καὶ τὸν φόνον ἀμφοτέρων, καὶ λέγει ὅτι ὁ δ' ἀπύει τύμβος τὸν Ἴνδον Ταύρωνα... θήρ ἅπερ (τουτέστιν ὥσπερ ἄγριον θηρίον) ἄντα δραμεῖν σὺς· ἔπειτα δὲ λέγει περὶ τοῦ σὺς ἢ ῥ' ἀπὸ τὰς Καλυδῶνος κτέ. Ἐγὼ δὲ νὰ παραβάω πρὸς τὸ ἄντα δραμεῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Βακχυλίδου Ε', 103-110 εἰρημένα περὶ τοῦ Καλυδωνίου κάπρου

*ἀλλ' ἀνίκατον θεὰ
ἔσχεν χόλον εὐρυθίαν δ' ἔσσευε κόυρα
κάπρον ἀναιδομάχαν
ἔς καλλίχορον Καλυδῶ-
ν', ἐνθα πλημύρων σθένει
ῥοχους ἐπέκειρεν ὀδόντι,
σφάζε τε μῆλα, βροτιῶν
θ' ὅστις εἰσάνταν μόλοι.*

Ὅτι δ' ὁ ποιητὴς ἔγραψε «θήρ ἅπερ ἄντα δραμεῖν σὺς» δύναται νὰ βεβαιωθῆ καὶ ἐκ τοῦ τρίτου στίχου τοῦ δευτέρου ἐν ἱαμβείοις ἐπιγράμματος,

ἐν ᾧ λέγει ὁ αὐτὸς «κάπρω γὰρ ὡς συνῆλθεν ἀντίαν ἔριν», ὅπερ δὲν ἔλαβον πρὸ ὀφθαλμῶν οἱ πρότερον διαλαβόντες περὶ τῶν ἐπιγραμμάτων τούτων.

Ὁ Herrlinger, ὅστις ἀγνοεῖ τὰ ὑπ' ἐμοῦ γεγραμμένα, σημειοῦται στ. 3-4 ὅτι ἡ παρομοίωσις τοῦ ἀντιπάλου πρὸς τὸν Καλυδώνιον κάπρον ἀπαντᾷ καὶ παρὰ τῷ Μαρτυριῷ XI, 69, 10, καὶ ὅτι δι' ὁμοίων φράσεων περιγράφει τὸν κάπρον τοῦτον ὁ Ἀρχίας Ἀνθ. Παλ. 1Ε', 51

*Χάλκεος, ἀλλ' ἄθρησον ὅσον θράσος ἄνυσε κάπρου
ὁ πλάστιας, ἔμπνουν θῆρα τυπωσάμενος,
καίτας ἀχενίους πεφρικότα, θηκτὸν ὀδόνια
βρόχοντα, γλήναις φρικτὸν ἰέντα σέλας,
ἀφρῶ χεῖλεα πάντα δεδευμένον' οὐκέτι θάμβος,
εἰ λογάδα στρατιῆν ὤλεσεν ἡμιθέων.*

Πρὸς δὲ τὸν πέμπτον καὶ τὸν ἕκτον στίχον ὁ Herrlinger παρέβαλεν Ἄπολλων. Ῥόδ. Γ', 1351 κῆξ.

*... μαιμών σὺν εἴκελος, ὅς ῥά τ' ὀδόνας
θήγει θηρευτῆσιν ἐπ' ἀνδράσιν, ἀμφὶ δὲ πολλὸς
ἀφρὸς ἀπὸ στόματος χαμάδις ῥέει χλωμένιοι.*

Ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Dübner γενομένῃ ἐκδόσει τῆς Παλατινῆς Ἀνθολογίας τόμ. Β', σ. 526 Didot ἀναγινώσκωμεν τὰ ἐξῆς: «... Cum Archiae descriptione conf. Hesiodi Scut. 388 sqq. Philostr. Imag. I, 28, cui distichon alterum observatum esse dixeris». Jac(obs). Adde Hom. II. Λ 416, N 472 sqq. «Cum hac descriptione conferam verba Notaræ ex meis Anecd. t. V, p. 121: θήγει μὲν τοὺς ὀδόνας... φρίττει δὲ τὴν λοφιάν... καὶ πυρῶδες ὑποβλέπει, καὶ τοῖς ὀδοῦσιν ἀντιπαταγεῖ, καὶ ὡς πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν ἀφήσει, καὶ ὡς ἀφρὸς αὐτῶ περιζεῖ». «Boiss(onade)». Καλὸν δὲ θὰ ἦτο, ἂν ὁ Herrlinger πλὴν τοῦ Ἀρχίου καὶ Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου παρέβαλλε τὸν Ὅμηρον Λ 416, καὶ μάλιστα N 472 κῆξ.

*(σὺς)... φρίσσει δὲ τε νῶτον ὑπερθεν'
ὀφθαλμῶν δ' ἄρα οἱ πυρὶ λάμπειτον' αὐτὰρ ὀδόνας
θήγει, ἀλέξασθαι μεμαῶς κύνιας ἠδὲ καὶ ἄνδρας*

καὶ τ 445 - 447

— — — ὁ δ' ἀντίος ἐκ ξυλόχοιο,
φρίξας εὖ λοφιῆν, πῦρ δ' ὀφθαλμοῖσι δεδορκῶς,
στῆ ῥ' αὐτῶν σχεδόθεν.

Ἔτι δὲ καὶ Ἡσίοδ. Ἄσπ. Ἡρ. 386 κέξ.

οἶος δ' ἐν βήσσης ὄρεος χαλεπὸς προΐδέσθαι
κάπρος χυλιόδων φρονέει θυμῷ μαχέσασθαι
ἀνδράσι θηρευτῆς, θήγει δέ τε λευκὸν ὀδόντα
δοχμωθεῖς, ἀφρὸς δὲ περὶ στόμα μαστιχῶντι
λείβεται, ὅσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόντι εἶκτον,
ὄρθας δ' ἐν λοφιῇ φρίσσει τρίχας ἀμφὶ τε δειρῆν.

Ἄπαντᾶ δὲ καὶ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ Φοιν. 1380 - 1

κάπροι δ' ὅπως θήγοντες ἀγρίαν γέννυ
ξυνήγαν, ἀφρῶν διάβροχοι γενειάδας

(μιμείται Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς Patr. Gr. τόμ. 38, σ. 615 τὸν πρῶτον στίχον).

Λέγει δὲ καὶ ὁ Ἀριστοφάνης Λυσ. 1254 κέξ.

ἀμὲ δ' αὖ Λεωνίδα
ἄγεν ἄπερ τὼς κάπρος σά-
γοντας, οἶῶ, τὸν ὀδόντα· πολὺς δ'
ἀμφὶ τὰς γέννας ἀφρὸς ἦνσεν, πο-
λὺς δ' ἀμᾶ κατῶν σκελῶν ἴετο.

καὶ ἐν Βατραχίσι (815 κέξ.) λέγει ὁ χορὸς περὶ τοῦ Αἰσχύλου «θήγοντος ὀδόντα» καὶ «φρίξας δ' αὐτοκόμου λοφιάς λασιαύχενα χαιταν», ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν χοίρων (κάπρων), ὡς λέγουσι τὰ σχόλια.

Φέρεται δὲ καὶ παρὰ τῷ Ὀππιανῷ Κυν. Γ', 364 κέξ.

(κάπρος) κατὰ δ' ἀχένος ὄρθαι
φρίσσουσι τρίχες, οἷα περισσολόφων πηλῆκων·
ἀφρὸν ἀποσταλαίει δὲ κατὰ χθονός· αὐτὰρ ὀδόντων
ἔρκος ἐπικροτέει λευκόχροον ἄσθματι θερμῶ.

Καὶ Κόϊντος ὁ Συμωναῖος λέγει Ε', 371 κέξ.

πάντη δ' ἀμφιθέεσκεν ἀναιδεῖ θηρὶ εἰκίως,
ὅς τε βαθυσκοπέλοιο διέεσονται ἄγκρα βήσσης
ἀφριῶν γενέεσσι κτέ.

ὅπου ἀναιδῆς θήρ νοεῖται ὁ κάπρος· πρβ. Βακχυλ. Ε', 105 «κάπρον ἀναιδομάχαν» (προσθετέον εἰς τὸν Θησαυρὸν τοῦ Στεφάνου λ. ἀναιδῆς ἐπὶ ζῴου τὸ χωρίον τοῦ Κοῖντου καὶ Νουμῆνιον παρ' Ἀθην. Ζ', σ. 309 c «ἦ

κῶθον τροφήν καὶ ἀναιδέα λίην»). Καὶ ἐν τῷ ἕκτῳ βιβλίῳ 220 - 22 ποιεῖται λόγον ὁ Κόϊντος περὶ τοῦ Ἑρμυμανθίου κάπρου εἰκονισμένου ἐπὶ ἀσπίδος

*ἐξεῖς δ' ἐτέτυκτο βίη σὺς ἀκαμάτιο,
ἀφροῖων γενύεσσι κτέ.*

καὶ ἐν τῷ ἑνάτῳ 244 :

*ὡς δ' ὅτε σὺς ἐν ὄρεσσι — —
θῆγει δ' ἀφροῖωντας ὑπὸ γναθμοῖσιν ὀδόντας*

Ἄπαντ' ἄ δὲ καὶ παρὰ Γρηγορίῳ τῷ Ναξιανζηνῶ

*— — — συῶν δὲ τε μαίνεται ἀλκή·
χαίτη δενδρήεσσα, κόρης σέλας, αἰμὸς ὀδόντων
θηγομένων καναχηδὰ, γένυς δὲ τε βάλλεται ἀφρῶ,
ἱεμένων τεκέεσσιν ἀμυνόμεν ἢ δαμῆναι·
οἰστρος γὰρ τόδ' ἔπεισεν ἀδιδάκτοισι νόμοισι.*

Ταῦτα ὑπομνηματίζων ὁ φιλογρηγόριος Κοσμάς ὁ Ἱεροσολυμίτης λέγει Patr. Gr. τόμ. 38, σ. 660 «τῶν ὀλεθρίων δὲ συάγρων ἡ δύναμις μαίνεται, θριξὶ ὑποφρίσσουσα (ἴσως γραπτέον ἐπιφρίσσουσα) καὶ δενδρώδης ἐκείνοις, τῶν ὀφθαλμῶν δὲ καταλάμπεται πῦρ, τρισμὸς ὀδόντων ἐπὶ τούτοις ἤχητικῶς ἀκωνομένων, εἶτα τὸ γένειον ἀφρῶ καταρραϊνόμενον βάλλεται... ὁ γὰρ πόθος ἔπεισε τούτους ἀδιδάκτοις νόμοις, τουτέστι τοῖς φυσικοῖς». Πρβ. καὶ Νικήτ. Δαυῖδ αὐτόθι σελ. 746 - 7 «καὶ ἄρκιοι σύες τε ἄγριοι καὶ λέοντες... τὴν ἔθειραν καὶ τοῦ τραχήλου τὴν λοφιὰν... φρέξαντες» καὶ Μᾶρκ. Αὐρήλ. Γ', 2, 5 «ὁ τῶν συῶν ἐκ τοῦ στόματος ῥέων ἀφρός». Vergil. Aen. X, 707 - 715. Ovid. Met. VIII, 281 κέξ.

Ἄξιον παραθέσεως νομίζω καὶ τὸ ἐπίγραμμα Παύλου τοῦ Σιλεντιαρίου Ἄνθ. Παλ. 6, 168

*Βοτρῦτ' ἀκάμαντα φυτῶν λωβήτορα κάπρον,
τὸν θρασὺν ὑψικόμων ἐνναέταν δονάκων,
πολλάκις ἐξερύσαντα θοῶν ἀκμαῖσιν ὀδόντων
δένδρεα καὶ νομούς τρεψάμενον σκύλακας,
ἀντήσας ποταμοῖο πέλας, πεφρικότα χαίτας,
ἄρτι καὶ ἐξ ὕλας πάγχυ λιπόντα βάθος
χαλκῶ Ξεινόφιλος κατενήρατο, καὶ παρὰ φηγῶ
θηρὸς ἀθωπεύτου Πανὶ καθῆγε δέρας.*

Εἰς τὸν ἕκτον στίχον τοῦ ἐπιγράμματος τούτου γίνεται ἡ ἐξῆς παρατήρησις ἐν τῇ Διδοτεΐῳ ἐκδόσει τῆς Παλατινῆς Ἀνθολογίας, τόμ. Β', σ. 241 :

«Iunge ἐκλιπόντα. Videtur πάγχυ pro adiectivo adhibitum. Adverbi quae vis foret? et totus versus valde languet». Ὁ Stadtmüller εἴκασεν ὅτι γραπτέον εἶνε τραχὺ ἢ ταρφὺ ἀντὶ τοῦ πάγχυ, καὶ ὁ Waltz ὑποσημειοῦται ὅτι τὸ ἐπίρρημα εἶνε «haud dubie corrumpitum».

Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι καὶ τὸ ἐξ ὕλας καὶ τὸ πάγχυ δὲν ἔχουσιν ὑγιῶς, Ὁ ποιητὴς ἴσως ἔγραψεν

ἄρτι καὶ ἐξείλας ἄγχι λιπόντα βάθος

τουτέστι κατὰ τὴν σύνταξιν καὶ τὴν ἔννοιαν: (κάπρον) ἀντήσας ποταμοῖο πέλας, πεφρικότα χαίτας, ἄρτι καὶ ἐξείλας (= ἐξείραξ τῶν ὑψικόμενων δονάκων) λιπόντα βάθος ἄγχι (= ἐγγύς, συστάδην) χαλκῷ Ξεινοφίλος κατενήρατο. Τὸ ἐξείλας δύναται νὰ εἶνε ἀόριστος τοῦ ῥήματος ἐξείλλω, ἀντὶ τοῦ ἐξέλσας, ἐσχηματισμένος κατὰ τὸν ἀόριστον συνείλας τοῦ ῥήματος συνείλλω, ὃν μνημονεύει ὁ Ἡσύχιος. Τὸ δὲ ἄγχι συνάπτω μετὰ τοῦ κατενήρατο, οὕτω δ' ἐξαιρείται καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ξεινοφίλου, συστάδην ἀποκτείναντος τὸν κάπρον. Παραπλησίως λέγει περὶ τοῦ Καρακάλλου ὁ Ἡρωδιανὸς Δ', 7, 2 «διώκει δὴ τὰ ἀρκτιῶα τῆς ἀρχῆς μέρη, γυμνάσια τοῦ σώματος ποιούμενος ἠνιοχείας καὶ θηρίων παντοδαπῶν συστάδην ἀναιρέσεις». Παρὰ δὲ τῷ Ὅμηρῳ τ 447 κέξ. λέγεται περὶ τοῦ ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ συὸς «... στῆ ῥ' αὐτῶν σχεδόθεν· ὁ δ' ἄρα πρότιτος Ὀδυσσεὺς | ἔσσυτ' ἀνασχόμενος δολιχὸν δόρυ χειρὶ παχείῃ, | οὐτάμεναι μεμαῶς».

Ὁ ποιητὴς λέγει τὸν κάπρον θῆρα ἀθώπευτον. Ἀλλὰ παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ Περὶ ἀοργησίας 14 φέρονται οἱ ἑξῆς στίχοι ἀδήλου τραγικοῦ ποιητοῦ (TGF², σ. 912 N.)

καὶ γὰρ κάπρον φριξάχεν' οὐ μόνον γυνή,
παῖς δ' ἂν νεογνὸς χειρὶ προσκνήθων νέα
κλίνας παλαιστοῦ παντὸς εὐμαρέστερον.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ κάπρος διὰ τῶν ὀδόντων ἀποκτείνει σκύλακας, τουτέστι κύνας, ὧς καὶ τὸν κύνα τοῦ Ζήνωνος, καλεῖται σκυλακοκτόνος ὁ ὀδοῦς αὐτοῦ ἐν ἀδεσπότῳ ἀποσπάσματι ποιήματος τῶν Ἀλεξανδρεωτικῶν χρόνων (Anth. lyr. Gr. τόμ. Β', σ. 319, ἀρ. 14 Diehl)

κάπρος ἠνίχ' ὁ μαινόλης
ὀδόντι σκυλακοκτόνῳ
Κύπριδος θάλος ὤλεσεν

(ὁ Diehl σημειοῦται «cf. ex gr. Varr. rust. 2,9,1 *apris, qui in silvis saepe dentibus canes occiderunt*»).

Ἐν τῷ τρίτῳ στίχῳ τοῦ ἐπιγράμματος εἰς τὸν κύνα τοῦ Ζήνωνος ἀναγινώσκω μετὰ τοῦ Edgar «ἦ ῥ' ἀπὸ τὰς Καλυδῶνος». Τὸ ἦ ῥα ἀπαντᾷ καὶ

ἐν ἐπιγράμματι τοῦ Διοσκορίδου Ἐνθ. Παλ. Ζ', 407, 2 «Σαπφώ, σὺν Μούσαις ἢ ῥά σε Πιερίη | ... κοσμεῖ, κτέ.».

Στ. 4 «εὐκάρποις ἐμ πεδίοις». Πρβ. τὸν 6 στίχον τοῦ ἐν Ὀλυμπία εὐρεθέντος ἐπιγράμματος «Ἐνθάδε τὸ πρόθυρον κτέ.» Cougny III, 135 «τὴν θεὸν εὐκάρποις τερπομένην πεδίοις».

Πρὸς τὸν 8 καὶ τὸν 9 στίχον «... αὐχένα ἔθηκε ἐπὶ γᾶν | δραξάμενος... μεγάλοιο τένοντος» πρβ. Μανουήλ Φιλῆν σ. 22 Didot (Περὶ κυνὸς Ἰνδικοῦ) «τέλος δὲ τοῦ τένοντος αὐτὸν (δηλ. τὸν λέοντα) ἀρπάσας | ῥιπτεῖ κατὰ γῆς».

Ἐν τῷ 11 στίχῳ πρὸς τὸ «πον[ῶν] ἀδίδακτα» πρβ. Γρηγ. Ναζιανζ. καὶ Κοσμάν ἐν τοῖς μνημονευθεῖσιν ἀνωτέρω χωρίοις. Πρὸς δὲ τὸν 12 στίχον «καὶ κατὰ γᾶς τύμβῳ τὰν χάριν ἠργάσατο» πρβ. Kaibel Ep. Gr. 621,5 «τὴν δ' ἐπιτυμβίδιον τούτῳ θῆκεν χάριν ὃν τρέφε παιδα».

Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐπιγράμματι (στ. 17) λέγεται ὁ κάπρος ἄπλ α τ ο ς. Πρβ. Σοφ. Τρ. 1093 «Νεμέας ἔνοικον ... λέοντ', ἄπλατον θρέμμα κάπροσῆγορον» καὶ Φίλιππον Ἐνθ. Πλαν. Δ', 93 «ᾧλεσα τὸν Νεμέας θῆρ' ἄπλετον».

Στ. 23. Ὁ Herrlinger σημειοῦται: «εἰλαφρᾶ κόνοι: ein verändertes sit tibi terra levis, wie 42,2» (= Kaibel Ep. Gr. 329 «.. βῶλω ὑπεθήκατο Βάλβος | εὐξάμενος κούφην τῇ κατὰ γῆς σκύλακι»). Πρβ. ἔτι Kaibel Ep. Gr. 195,4 «εἶπον Ἀρατεῖω· γαιῶν ἔχοις εἰλαφρὰν» (σημειωτέον δ' ὅτι τὸ δεύτερον ἡμιστίχιον λέγεται καὶ νῦν κατὰ τὰς ταφάς). Αὐτόθι 551,4 «Μοῦσα καλή, κούφη σοὶ κόνις ἦδε πέλοι». Διοσκορ. Ἐνθ. Παλ. Ζ', 708 «κούφη κόνι». Κριναγόρ. αὐτόθι 628 «ᾧ χθῶν σηματοέσσα... | παιδί σὺ μὲν κούφη κείσο». Μελέαγρ. αὐτόθι 461 «παμμήτορ γῆ... | Αἰσιγένην καὶ τῇ νῦν ἐπέχοις ἀβαρής».

Παρατήρησα ἤδη ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἐπιγράμμασι τούτοις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν δηλοῦται διὰ τῆς γραφῆς ἢ ἐκθλιψις, ἀλλ' εἶνε μὲν πλήρης ἢ λέξις γεγραμμένη, συναλείφεται δὲ κατὰ τὴν προφορὰν, ὡς γίνεται συχνὰ καὶ ἐν ἐμμέτροις ἐπιγραφαῖς. Ἴδε περὶ τούτων καὶ βιβλιογραφίαν παρὰ Ν. Κυπαρίσση ἐν Ἐρχαιολ. Δελτ. 1926 σ. 138-139.

Ἐπὶ τοῦ Cramer An. Gr. Par. IV, σ. 334 (= Cougny III, 322) ἐξεδόθη τὸ ἐπίγραμμα φέρον τὴν ἐπιγραφὴν «Ὁ Ἐρωσ»:

*Οὐκ ἀπὸ πανδήμου, ξένη, Κύριδος οὐδ' ἀπὸ γαίης
εἰμί, καὶ ὑλαίης ἔκγονος εὐφροσύνης.
ἀλλ' ἐγὼ ἐς καθαρὴν μερόπων φρένα πυρσὸν ἀνάπτω
εὐμαθίης ψυχῆν τ' οὐρανὸν εἰσανάγω.
ἐκ δ' ἀρετῶν στεφάνους πισύρων πλέκω, ὃν ἀφ' ἐκάστης
τούσδε φέρων πρώτῳ τῷ σοφίης στέφομαι.*

Ἐγένετο ἡ παρατήρησις ὅτι αἱ τέσσαρες ἀρεταὶ εἶνε ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀνδρεία, ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἐγκράτεια. Ἀλλ' εἶνε φανερόν ὅτι ἐν τῷ ἐπιγράμματι μία τῶν ἀρετῶν εἶνε ἡ σοφία, αἱ δὲ τρεῖς ἄλλαι εἶνε βεβαίως ἡ δικαιοσύνη, ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία, ὡς λέγει καὶ ὁ Πλάτων Συμπ. 19, σ. 196 b κέξ. διαλαμβάνων «περὶ ἀρετῆς Ἔρωτος». Ὡς δ' ἠγνοήθη ὁ Πλάτων, οὕτως οὐδεὶς λόγος, καθ' ὅσον γινώσκω, ἐγένετο ὅτι ὁ ποιητὴς τοῦ ἐπιγράμματος ἔλαβε πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ τὸν Εὐριπίδην, ὅστις λέγει Μηδ. 840 κέξ.

*τὰν Κύπρον κλήζουσιν
 ... αἰεὶ δ' ἐπιβαλλομέναν
 χαίταισιν ἐδώδη ὄροδῶν πλόκον ἀνθέων
 τῷ Σοφίᾳ παρέδρους πέμπειν Ἔρωτας
 παντοίας ἀρετᾶς ξυνεργούς.*

Καὶ Ἄπ. 897 N. (Ἀθῆν. Γ', σ. 561 ab)

*παίδευμα δ' Ἔρωτος σοφίας ἀρετῆς
 πλεῖστον ὑπάρχει, | κτέ.*

Ὁ Cobet ἔγραψε μετέχει ἀντὶ τοῦ ὑπάρχει, ὁ δὲ Wilamowitz ἀρετῆ πλεῖστον προσέχει. Τὸ ὑπάρχει ἔχει κάλλιστα πρβ. Σοφ. Ἄντ. 1347-8 «πολλῶ τὸ φρονεῖν εὐδαιμονίας | πρῶτον ὑπάρχει κτέ.». Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι κατὰ τὸ «παντοίας ἀρετᾶς» τοῦ ποιητοῦ ἐν τῇ Μηδείᾳ δυνάμεθα ἐνταῦθα νὰ γράψωμεν

*παίδευμα δ' Ἔρωτος Σοφίας ἀρετᾶς
 πλεῖστον ὑπάρχει, | κτέ.*

Καὶ ἐν Σθενεβοῖᾳ 31 - 32 (Suppl. Eurip. σ. 44 = Ἄπ. 672 N).

*ὁ δ' εἰς τὸ σῶφρον ἐπ' ἀρετὴν τ' ἄγων ἔρωτος
 ζηλωτὸς ἀνθρώποισιν ὧν εἶην ἐγώ.*

Καὶ ἐν Δίκτυϊ (παρὰ τῷ Στοβαίῳ Ἑκλ. Φυσ. Α', 10,4)

*. καὶ μ' Ἔρωτος ἔλοι ποτὲ
 οὐκ εἰς τὸ μῶρον οὐδέ μ' εἰς Κύπριν τρέπων.
 ἀλλ' ἔστι δὴ τις ἄλλος ἐν βροτοῖς ἔρωτος,
 ψυχῆς δικαίας σῶφρονός τε κάγαθῆς.
 καὶ χρῆν δὲ τοῖς βροτοῖσι τόνδ' εἶναι νόμον,
 τῶν εὐσεβοῦντων, οἵτινές γε σῶφρονες
 ἐρῶν, Κύπριν δὲ τὴν Διὸς χαίρειν εἶν.*

Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶνε ὅτι παρ' Εὐσταθίου τῷ Μακροβολίῳ τῶν καθ' Ὑσμίνην καὶ Ὑσμινίαν Λόγῳ Β', 2 κέξ. περιγράφονται τέσσαρες παρθένοι ἐξωγραφημέναι ἐπὶ τοῦ θριγγίου τοῦ κήπου τοῦ Σωσθένους, αἵτινες, κατ' ἰαμβεῖον γεγραμμένον ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν παρθένων καὶ εἰς τέσσαρα τετμημένον, ἦσαν

Φρόνησις, Ἰσχὺς, Σωφροσύνη καὶ Θέμις.

Ἐπίμετρον. Πρὸς τὸν μνημονευθέντα ἐν τοῖς ἔμπροσθεν στίχῳ (σ. 424)

Μουσάων ἔρατὸν καρπὸν ἀμεργόμενοι

πρβ. Ἀπολλών. Ῥόδ. Α', 881 - 2

*(μέλισσαι) . . . καὶ δὲ γλυκὺν ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλον
καρπὸν ἀμέργουσι πεποιημένα.*

Ἐν Ἐπετ. Ἐτ. Βυζ. σπ. τόμ. 10, σ. 442 γρ. «ἐπιβάντες» ἀντὶ τοῦ ἀπιβάντες. Σ. 444 «μελέαν γὰρ ποτ'». Σ. 449 «λαμβάνει βραχεῖαν συλλαβὴν ἔχουσαν δίχρονον φωνῆεν ὡς μακράν». Ἐν τῷ ἐπιγράμματι εἰς τὸν Ἰωσήφ: «Σώφρων Ἰωσήφ δίκαιος κράτωρ ὤφθη | καὶ σιτοδότης ὃ καλῶν θημωνία» ἀναγνώσκω «Σώφρων Ἰωσήφ δίκαιος κράτωρ ἔφθ | καὶ σιτοδότης» κτῆ.

Ε. Α. ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΣ